

Grad Livno

IZVJEŠĆE O RAZVOJU GRADA LIVNA

za 2024. godinu

Studeni 2025.

Sadržaj

Lista tablica.....	3
Lista slika	3
Izvršni sažetak	4
1. Uvod.....	6
2. Analiza razvojnih trendova kroz prikaz utvrđenog sustava pokazatelja	8
2.1. Analiza trenda ključnih razvojnih pokazatelja u Gradu Livnu i okruženju	11
2.1.1. Demografske karakteristike i kretanja.....	12
2.1.2. Ekonomski pokazatelji	13
2.1.3. Tržište rada	15
2.1.4. Poljoprivredna proizvodnja	15
2.1.5. Turizam	16
2.1.6. Obrazovanje	16
2.1.7. Zdravstvena zaštita.....	17
2.1.8. Socijalna zaštita.....	18
2.1.9. Kultura i sport	18
2.1.10. Zaštita okoliša	18
2.1.11. Komunalna infrastruktura	19
2.1.12. Prometna infrastruktura.....	19
2.1.13. Energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije.....	20
2.1.14. Smanjenje rizika od katastrofa	20
3. Pregled implementacije akcijskog plana, strateških mjera i ključnih strateških projekata	20
3.1. Planirane aktivnosti	20
3.2. Implementacija Akcijskog plana za razdoblje 2023-2026. godine.....	23
3.3. Pregled planiranih i ostvarenih financijskih sredstava na razini strateških ciljeva i prioriteta na godišnjoj razini.	33
4. Procjena napretka i doprinos implementacije Strategije razvoja Okviru za implementaciju ciljeva održivog razvoja u BiH.....	36
4.1. Procjena napretka	36
4.1. Doprinos implementacije Strategije razvoja Okviru za implementaciju SDG u BiH	37
5. Institucionalni kapaciteti za planiranje i upravljanje razvojem.....	38
6. Zaključci i preporuke	40

Lista tablica

Tablica 1. Pokazatelji utjecaja na razini strateških ciljeva	9
Tablica 2. Prioriteti za strateške ciljeve s pripadajućim mjerama	9
Tablica 3. Osnovni pokazatelji razvoja Grada Livna i HBŽ-a u 2024. godini u odnosu na prethodnu	12
Tablica 4. Demografski pokazatelji u Gradu Livnu	12
Tablica 5. Pregled strateških ciljeva i prioriteta	20
Tablica 6. Ključni strateški projekti.....	21
Tablica 7. Indikativni financijski okvir implementacije Strategije razvoja Grada 2023.-2027. godine po strateškim ciljevima.....	22
Tablica 8. Indikativni financijski okvir implementacije Strategije razvoja Grada Livna 2023.-2027. godina po izvorima	23
Tablica 9. Pregled statusa implementacije aktivnosti iz Akcijskog plana 2023.-2026. godine za izvješćenu godinu	23
Tablica 10. Pregled postignutih rezultata u okviru implementiranih aktivnosti i projekata u 2024. godini.....	25
Tablica 11. Vrijednost realiziranih sredstava po Strateškim ciljevima u 2024. godini	33
Tablica 12. Struktura financiranja po strateškim ciljevima, prioritetima i izvorima financiranja u 2024. godini.....	34
Tablica 13. Povezanost Strategije razvoja Grada Livno sa Okvirom za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH.....	37

Lista slika

Slika 1. Trgovinska bilanca Grada Livna	14
Slika 2. Usporedna analiza poreznih prihoda Grada Livna i HBŽ-a	14
Slika 3. Prosječne neto plaće i mirovine u Gradu Livnu i HBŽ-u	15
Slika 4. Stočni fond Grada Livna	16
Slika 5. Pokrivenost stanovništva liječnicima na području Grada Livna	17
Slika 6. Struktura prometnica na području Grada Livna.....	19
Slika 7. Struktura indikativnog financijskog okvira implementacije Strategije razvoja Grada Livna 2023.-2027. godine po strateškim ciljevima.....	22
Slika 8. Pregled statusa implementacije aktivnosti iz Akcijskog plana 2023.-2026. godine za izvještajnu godinu.....	24
Slika 9. Vrijednost realiziranih sredstava po Strateškim ciljevima u 2024. godini	33
Slika 10. Struktura financiranja realiziranih sredstava po strateškim ciljevima u 2024. godini	35

Izvršni sažetak

Izvešće o razvoju predstavlja dokument kojim se sagledavaju rezultati u ostvarivanju razvojnih ciljeva i implementaciji strateških dokumenata tijekom 2024. godine.

Izvešće ima za cilj da omogući cjelovit pregled situacije i napretka Grada Livna u 2024. godini, te da posluži lokalnoj upravi kao smjernica u planiranju budućih razvojnih projekata i aktivnosti.

U 2024. godini za realizaciju strateških projekata planiranih planovima organizacijskih jedinica čak 39,86% sredstava je iz eksternih izvora financiranja, a 60,14% iz proračuna Grada Livna.

Postotak realizacije u odnosu na planove organizacijskih jedinica za 2024. godinu je 78,65%.

Generalno promatrajući, implementacijom strateških projekata i aktivnosti u 2024. godini, Grad Livno je napravio značajan korak u razvoju što se ogleda u implementaciji ključnih strateških projekata Vodovodni sustav Livanjski horizont koji za cilj ima dovesti pitku vodu do svakog kućanstva u Livnu i projekt Uređenje infrastrukture u poslovnoj zoni „Rasadnik“ kojim se stvaraju preduvjeti za povećanje broja poslovnih subjekata i radnih mjesta u narednom razdoblju.

U 2024. godini u okviru projekta Vodovodni sustav Livanjski horizont nastavilo se s izgradnjom vodovodne mreže za naselja Miši i Golinjevo te je završena izgradnja 900 metara prometnica sa kompletnom infrastrukturom u poslovnoj zoni Rasadnik. Donesena je Odluka o pružanju financijske potpore investitorima na neizgrađenom građevinskom zemljištu i Odluka o mjerama potpore razvoju poduzetništva te usvojen Program potpore razvoju poduzetništva iz kojeg se pruža podrška registraciji poduzeća i obrta novoosnovanim poduzećima i obrtima, potpornim institucijama poduzetničke infrastrukture te podrška ženama poduzetnicama. Završeno je uređenje turističkog ureda i održan Poslovni forum pod nazivom „Gradimo Livno zajedno“. Također, u 2024. godini je prvi put donesena Odluka o sufinanciranju prijevoza studenata kojima se jendokratno isplatilo sufinanciranje, ovisno o udaljenosti sveučilišta od Grada Livna.

Ključni izazovi u implementaciji strateških aktivnosti su kašnjenja u implementaciji projekata iz razloga dugotrajne provedbe javnih nabava zbog učestalih žalbi.

Preporuke za unaprjeđenje upravljanja lokalnim razvojem su sljedeće:

- Nastaviti pripremiti planove u skladu sa Uredbom o izradi implementacijskih dokumenata FBiH;
- Jačati kapacitete gradskih službi za planiranje i upravljanje razvojem;
- Popuniti ključna radna mjesta u Službi za gospodarstvo, inspekcijske poslove, lokalni razvoj i investicije, kao nositeljima razvoja, u skladu sa sistematizacijom;
- Jačati kapacitete i znanja službenika u oblasti upravljanja projektnim ciklusom i pripremi razvojnih projekata u cilju apliciranja prema EU i međunarodnim, ali i domaćim fondovima;
- Kontinuirano jačati internu i eksternu komunikaciju po pitanju implementacije, praćenja i izvještavanja realizacije Strategije, pripreme implementacijskih dokumenata; uključenosti drugih Službi u smislu privlačenja sredstava od drugih izvora (donatora, viših razina vlasti i dr.) za realizaciju strateških projekata;

- Organizirati kvartalne koordinacijske sastanke predstavnika svih službi i analizirati odstupanja u stupnju realizacije proračuna i strateških projekata, identificirati mjere i preporuke za realnije planiranje prilikom izrade trogodišnjih i godišnjih planova implementacije Strategije;
- Nabaviti učinkovit softver za planiranje i upravljanje razvojem, koji će biti fleksibilan i omogućiti kvalitetno praćenje realizacije Strategije, kako financijski tako i po osnovu pokazatelja razvoja;
- Uspostaviti mjesne zajednice
- Donošenje prostorno planskih dokumenata/izmjena i dopuna Prostornog plana grada Livna
- Inicirati uspostavu sustava boravišne pristojbe

1. Uvod

Strategija razvoja Grada Livna za razdoblje 2023.-2027. godine predstavlja integrirani multi sektorski strateški dokument kojim se usmjerava razvoj Grada Livna. Njegova svrha je da informira sve ključne sudionike i zainteresirane strane o razini realizacije razvojnih ciljeva Grada Livna te da omogući adekvatno donošenje odluka o strateškim prioritetima i operativnim ciljevima u narednim godinama. Također, izvješće predstavlja uvid u doprinos Grada u realizaciji šireg okvira razvoja, odnosno strategija razvoja viših razina vlasti (Županije, Federacije), sektorskih strategija (npr. Strategija zaštite okoliša, Strategija zapošljavanja, Strategija socijalne uključenosti itd.), kao i Okvira za Ciljeve održivog razvoja u BiH.

Strategija razvoja Grada Livna za razdoblje 2023. – 2027. godine pripremljena je u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 32/17), Uredbom o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 74/19 i 2/21) i Odlukom Gradonačelnika o pokretanju procesa izrade strateškog dokumenta razvoja u Gradu Livnu broj: 02-24-1-1566/21 od 05.07.2021. godine. Gradsko Vijeće usvojilo je Strategiju razvoja Grada Livna za razdoblje 2023.-2027. godine na 23. redovitoj sjednici održanoj 03.07.2023. godine. Strategija razvoja je osnova za izradu Akcijskog plana, Smjernica, trogodišnjih i godišnjih planova rada gradskih službi, okvirnog proračuna (DOB) i godišnjeg proračuna.

Izvešće o razvoju predstavlja dokument kojim se sagledavaju rezultati u ostvarivanju razvojnih ciljeva i implementaciji strateških dokumenata, i ovo je drugo po redu izvješće koje je pripremljeno sa ciljem praćenja i analize stupnja društveno-ekonomskog razvoja u Livnu. Izvješće ima za cilj da prezentira pregled cjelokupne situacije i napretka Grada Livna u 2024. godini, te da posluži kao putokaz u budućim razvojnim procesima.

Izvešće je sveobuhvatan, analizira ekonomski, društveni, infrastrukturni i okolišni aspekt razvoja, te predstavlja analizu koja se oslanja na Strategiju razvoja Grada Livna i time osigurava kontinuitet u analizi i izvještavanju sveukupnog razvoja, ali i polazni temelj za pripremu novih Smjernica za trogodišnje planiranje, sa uključenim trogodišnjim Akcijskim planom za implementaciju Strategije razvoja.

Struktura Izvješća o razvoju Grada Livna, nakon uvodnog dijela i izvršnog sažetka, sadrži osvrt na trendove kretanja ključnih razvojnih pokazatelja prema utvrđenim pokazateljima, zatim pregled implementacije Strategije po strateškim ciljevima, prioritetima, mjerama i ključnim strateškim projektima, uključujući i pregled financijskog okvira za implementaciju istih. Nakon analitičkog pregleda, Izvješće daje osvrt na usklađenost i doprinos implementiranih razvojnih inicijativa i projekata u postizanju ciljeva strategija razvoja viših razina, sektorskih strategija i Ciljeva održivog razvoja i na koncu, procjenu napretka i preporuke za unaprjeđenje za naredno razdoblje.

U izradi Izvješća o razvoju Grada Livna korišteni su podaci službenih izvora (Statistički zavodi, Statističke agencije, Zavod za programiranje razvoja, Zavodi za zapošljavanje, Izvješće o radu tijela uprave i sl.) kao i podaci prikupljeni u neposrednim kontaktima sa lokalnim javnim poduzećima, ustanovama i nadležnim institucijama te i ostali podaci kojima Grad Livno raspolaže.

Izazov u izradi Izvješća o razvoju prvenstveno se ogleda u nedostatku kapaciteta Jedinice za upravljanje razvojem za izradu ovakvog dokumenta sa svim potrebnim podacima, nadalje predstavljalo je

neblagovremeno objavljivanje statističkih podataka, kao i nedostatak podataka za određeni broj pokazatelja. Pored navedenog, u nekim slučajevima zabilježeni su izazovi zbog definiranih pokazatelja u Strateškom dokumentu za koje je potrebno dodatni napori za njihovu mjerljivost.

Izvješće o razvoju za 2024. godinu pripremila je Služba za gospodarstvo, inspekcijske poslove, lokalni razvoj i investicije Grada Livna.

2. Analiza razvojnih trendova kroz prikaz utvrđenog sustava pokazatelja

Usvajanjem Strategije razvoja Grada Livna za razdoblje 2023.-2027. godine Grad Livno je definirao i uskladio razvojne pravce i prioritete sa ključnim nacionalnim i međunarodnim razvojnim dokumentima. Vizija razvoja Grada Livna odražava stratešku namjeru, dubinu i širinu strateške promjene koju građani lokalne zajednice žele vidjeti.

Vizija razvoja Grada Livna 2023.-27. godina

Grad Livno će biti grad dinamičnog gospodarstva, razvijene poljoprivrede, prepoznatljive kulturno-turističke ponude i očuvanog okoliša

Ostvarenje razvojne vizije realizirat će se kroz 3 strateška cilja, razrađena u 9 prioriteta i 26 mjera. Sljedeći strateški ciljevi su usklađeni sa razvojnom strategijom Hercegbosanske županije (u daljnjem tekstu HBŽ)/FBiH i Okvirom za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH, a glase:

Strateški cilj 1: Grad razvijenog i dinamičnog gospodarstva utemeljenog na prirodnim resursima

Strateški cilj Grada Livna je razviti Grad Livno kao mjesto dinamičnog gospodarstva sa razvijenom poljoprivredom, razvijenim turizmom i intenziviranim ulaganjima s posebnim naglaskom na proizvodno i izvozno orijentirano gospodarstvo i koje će biti utemeljeno na održivom korištenju prirodnih i društvenih resursa. Grad Livno u svoj gospodarski razvoj treba temeljiti na tri ključna elementa koji čine ovaj strateški cilj: razvoj poljoprivrede i podizanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje utemeljene na održivom korištenju prirodnih resursa kojima Livno obiluje i koji mu daju specifičnost i prepoznatljivost; turizam kao tercijarna djelatnost može doprinijeti povećanju prepoznatljivosti i afirmaciji prostora te u kombinaciji s poljoprivredom može doprinijeti značajnijem gospodarskom razvoju Grada Livna i otvaranje novih radnih mjesta, a s posebnim naglaskom na povezivanje poljoprivrede i turizma; privlačenje ulaganja u Livno jedan je od stupova ovog strateškog cilja s tim da privlačenje ulaganja prvenstveno treba biti usmjereno na proizvodno i izvozno orijentirana ulaganja, a opet utemeljena na prirodnim resursima i njihovo održivo korištenje.

Strateški cilj 2: Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana

Grad Livno želi stvoriti kvalitetno ozračje za život građana kroz razvoj i poboljšanje društvene infrastrukture i društvenih usluga. Ovo podrazumijeva kvalitetnije obrazovanje, kvalitetniju zdravstvenu zaštitu, kvalitetniju socijalnu skrb, te kvalitetniji i bogatiji kulturni i sportski život u Gradu Livnu, te agilniju i transparentniju javnu upravu. Grad Livno svoj društveni razvoj treba temeljiti na razvoju potrebne društvene infrastrukture i podizanju njene kvalitete u sektorima koji čine temelje kvalitete društvenog života građana kao što su obrazovanje, zdravstvo i socijalna skrb. Također, pored temeljnih životnih i ljudskih potreba, kvaliteta života se odražava i na dostupnosti i kvaliteti ostalih društvenih sadržaja koji građanima Livna, a posebno mladima, omogućavaju zadovoljavanje sekundarnih potreba koje trebaju činiti kvalitetu življenja u Gradu Livnu kao što su kultura, sport i sl.

Strateški cilj 3: Grad razvijene komunalne infrastrukture i čistog okoliša

Grad Livno želi razviti kvalitetnu komunalnu infrastrukturu te osigurati zaštitu okoliša kako bi se razvoj Grada Livna mogao temeljiti na dugoročnim i održivim pretpostavkama. Okolišni razvoj Livna treba biti utemeljen na održivom razvoju i očuvanom okolišu kao temeljnom resursu za razvoj Livna. Razvoj komunalne infrastrukture predstavlja temelje kvalitete života i gospodarskog razvoja grada, s tim da razvoj ove infrastrukture treba biti utemeljen na načelima zelene tranzicije i održivog gospodarenja okolišem.

Kako bi se adekvatno procijenio utjecaj i stupanj realizacije strateških ciljeva, planirano je da se isti prate kroz sljedeći set pokazatelja utjecaja:

Tablica 1. Pokazatelji utjecaja na razini strateških ciljeva

Strateški cilj	Pokazatelji (utjecaja)	Polazna vrijednost (2021.)	Ostvarena vrijednost (2024.)	Ciljna vrijednost (2027.)
Strateški cilj 1. Grad razvijenog i dinamičnog gospodarstva utemeljenog na prirodnim resursima	Rang razvijenosti Grada Livna	50	46	35
	Stupanj zaposlenosti	20%	22%	25%
	Stupanj nezaposlenosti	36%	30%	30%
Strateški cilj 2. Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana	Procijenjeni broj stanovnika u Gradu Livnu	32.360	31.699	32.300
	Stopa prirodnog prirasta stanovnika	-9%	-5%	-3%
	Migracijski saldo	-28	-46	-10
Strateški cilj 3. Grad razvijene komunalne infrastrukture i čistog okoliša	Pokrivenost kućanstava pitkom vodom/kanalizacijskim sustavom	55%/25%	65%/26%	62%/30%
	Udio selektiranog otpada	0%	0%	20%
	Smanjenje potrošnje energije u javnom sektoru (zgradarstvo, promet i javna rasvjeta) u odnosu na referentnu godinu 2009.	30%	32%	20%

Prioriteti predstavljaju ključne oblasti i smjerove djelovanja za postizanje vizije i strateških ciljeva, te kao takvi imaju najveći utjecaj na razvojne pravce, odnosno na realizaciju pokazatelja strateških ciljeva. Kako bi se adekvatno procijenio utjecaj i stupanj realizacije 9 prioriteta, planirano je da se isti prate kroz sljedeći set pokazatelja:

Tablica 2. Prioriteti za strateške ciljeve s pripadajućim mjerama

S.C.	Prioritet	Pokazatelj rezultata	Polazna vrijednost (2021.)	Ostvarena vrijednost (2024.)	Ciljana vrijednost (2027.)	Pripadajuće mjere
Strateški cilj 1: Grad razvijenog i dinamičnog gospodarstva utemeljenog na prirodnim resursima						
1.	Prioritet 1.1. Razvoj poduzetništva i privlačenje ulaganja	Udio prerađivačke industrije	9%	10,64%	15%	1.1.1. Razvoj i unapređenje povoljnog poslovnog okruženja
		Broj poslovnih subjekata koje predaju završni financijski račun	239	301	260	1.1.2. Financijski poticaj poduzetništvu i obrtništvu s posebnim naglaskom na proizvodno poduzetništvo
		Visina ostvarenog izvoza	21.797.137,00 KM	38.945.985,00KM	Preko 28.000.000,00 KM	1.1.3. Unaprjeđenje prostornog planiranja
	Prioritet 1.2. Razvoj i promocija turizma	Broj registriranih dolazaka i noćenja	2.823/3.486	5.623/7.970	preko 30.000/50.000	1.2.1. Razvoj i izgradnja turističke infrastrukture 1.2.2. Jačanje

		Dužina boravka turista	1,25	1,42	2	institucionalnih kapaciteta za uvezivanje turističke ponude
		Prihodi od boravišne takse	0 KM	0 KM	100.000,00 KM	1.2.3.Promocija turističke ponude Livna
	Prioritet 1.3. Razvoj i diverzifikacija poljoprivrede	Broj PG registriranih kao poslovni subjekti	74	85	90	1.3.1. Razvoj infrastrukture za konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju
		Broj zaposlenih u poljoprivredi	83	75	110	1.3.2. Financijska shema za poticaj poljoprivrede
		Visina povučenih poticaja u poljoprivredi	1.285.770,00 KM	2.474.958,48 KM	preko 2.000.000 KM	1.3.3. Razviti model korištenja upravljanja poljoprivrednim zemljištima i pašnjacima
Strateški cilj 2: Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana						
2.	Prioritet 2.1. Podizanje kvalitete obrazovanja, kulture i športa	Broj upisane djece u osnovnu školu	1.484	1.402	1.520	2.1.1 Podizanje kvalitete odgojno obrazovnog sustava
		Broj registriranih korisnika kulturnih sadržaja	627	9.407	800	2.1.2 Očuvanje i zaštita kulturno povijesne baštine
		Broj aktivnih članova sportskih društava	1.233	1.738	1.300	2.1.3 Program potpore organizaciji kulturnih i sportskih sadržaja 2.1.4. Infrastrukturna ulaganja u sportske objekte i sadržaje
	Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete i dostupnosti socijalne/zdravstvene zaštite, socijalne uključenosti i demografska obnova	Broj novorođene djece	140	140	160	2.2.1 Jačanje kvalitete i obima socijalnih i zdravstvenih usluga
		Udio stanovništva preko 65 god. starosti	21%	22,50	18%	2.2.2 Potpora mladima i mladim obiteljima
		Udio stanovnika u dobi do 14 god. starosti	10%	9,11%	14%	2.2.3 Inkluzija ranjivih skupina u društvo
	Prioritet 2.3. Podizanje učinkovitosti i transparentnosti javne uprave	Broj uspostavljenih e usluga	0	0	2	2.3.1. Digitalna transformacija uprave i komunikacija s građanima
		Broj prijavljenih projekata za financiranje iz vanjskih izvora - godišnje	15	26	25	2.3.2. Jačanje kapaciteta za pripremu razvojnih projekata
		Broj provedenih projekata u suradnji s MZ/NVO/dijasporom/br aniteljima - godišnje	11	16	20	2.3.3. Razvoj platforme za suradnju s mjesnim zajednicama, NVO i dijasporom
	Strateški cilj 3: Grad razvijene komunalne infrastrukture i čistog okoliša					
3.	Prioritet 3.1. Zaštita okoliša	Broj divljih deponija	45	31	20	3.1.1 Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom
		Broj priključaka na kanalizacijsku mrežu	2.733	2.695	2.900	3.1.2 Poboljšanje integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama
		Smanjen broj intervencija PVP na požare	163	129	100	3.1.3 Poboljšanje sustava zaštite od požara, prirodnih i drugih nesreća

Prioritet 3.2. Razvoj i poboljšanje lokalne infrastrukture	Broj priključaka na vodovodni sustav Livanjski horizont	6.181	6.559	6.500	3.2.1 Proširenje sustava vodoopskrbe stanovništva
	% rekonstruiranih lokalnih i nerazvrstanih prometnica	20%	25,15%	40%	3.2.2 Izgradnja i investicijsko održavanje prometne infrastrukture
Prioritet 3.3. Zelena tranzicija i energetska učinkovitost	Broj javnih zgrada na kojima su primijenjene mjere energetske učinkovitosti	13	20	15	3.3.1. Modernizacija sustava javne rasvjete
	Iznos troškova potrošnje el. energije za javnu rasvjetu na godišnjoj razini u KM	180.000,00 KM	177.205,43 KM	150.000,00 KM	3.3.2. Energetska učinkovitost u zgradarstvu

Stupanj razvoja lokalne zajednice je u direktnoj vezi sa stupnjem realizacije zacrtanih strateških ciljeva i pripadajućih prioriteta. S toga je u nastavku detaljno analiziran stupanj razvoja Grada Livna u 2024. godini, kroz sustav praćenja kretanja ključnih razvojnih pokazatelja, odnosno pokazatelja u oblasti ekonomskog, društvenog i infrastrukturnog razvoja te zaštiti okoliša.

2.1. Analiza trenda ključnih razvojnih pokazatelja u Gradu Livnu i okruženju

Provedbom planiranih aktivnosti i ukupnih sinergijskih učinaka u izvještajnom razdoblju se razvojni trendovi uočavaju kroz ocjenu postavljenih pokazatelja i dostupnih podataka. Pokazatelji označavaju vrstu i stupanj promjena koje se neposredno ostvaruju kroz realizaciju mjera, prioriteta i razvojnih ciljeva, a služe kao kvalitativni i kvantitativni pokazatelj razine ostvarivanja utvrđenih ciljeva razvoja.

Promatrajući razvoj kroz realizaciju planiranih aktivnosti i ukupnih sinergijskih učinaka u izvještajnom razdoblju, očigledno je da se pozitivne promjene pokazatelja utjecaja realiziraju kroz razvoj nekoliko ključnih sektora kao što su poduzetništvo, poljoprivreda, turizam, obrazovanje, kultura, sport, infrastruktura i dr.

Na temelju statističkih podataka može se zaključiti da je ekonomija u BiH u posljednjih 3-5 godina doživjela nekoliko šokova (pandemija COVID-19, prirodne katastrofe, globalna inflatorna kretanja, geopolitička nestabilnost u regiji i svijetu, itd.), koji su se odrazili na lance opskrbljivanja, zatim rast cijena hrane, što je dovelo do toga da su u prosincu 2024. godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, potrošačke cijene porasle za 2,2% na razini BiH, odnosno 2,4% u Federaciji BiH (godišnja inflacija).

I pored negativnih ekonomskih kretanja u prethodnom razdoblju u BiH, analiza statističkih podataka za 2024. godinu ukazuje na blagi oporavak ekonomije, odnosno da su kretanja ekonomskih aktivnosti u Gradu Livnu u 2024. godini imala blagi rast koji je zabilježen i u HBŽ, prosječan broj zaposlenih porastao je za 2,7% u odnosu na 2023. godinu dok je rast zaposlenih u HBŽ zabilježen od 1,4%. Prosječne plaće su također blago porasle dok je stopa nezaposlenosti pala za 2 postotna poena. Prosječne mirovine su porasle za 9,1% uz istovremeni rast broja umirovljenika za 3,1% u odnosu na prethodnu godinu.

Na temelju prethodno navedenog, uzimajući u obzir kretanja pokazatelja utjecaja strateških ciljeva predstavljenih u prethodnom poglavlju i na temelju sljedećih kretanja osnovnih pokazatelja razvoja u

okruženju (HBŽ), u nastavku je prikazan usporedni sumarni pregled pokazatelja razvoja Grada Livna u odnosu na okruženje.

Tablica 3. Osnovni pokazatelji razvoja Grada Livna i HBŽ-a u 2024. godini u odnosu na prethodnu

Elementi	Grad Livno		HBŽ	
	2023	2024	2023	2024
Stanovništvo (proc. sred. god)	31.901	31.699	77.249	76.640
Gustoća naseljenosti	32,1	31,9	15,7	15,5
Indeks razvijenosti	0,76	0,75	0,28	0,28
Stopa prirodnog priraštaja u ‰	-5,4	-5	-5,3	-5,3
Stopa registrirane zaposlenosti u ‰	21,6	22,4	21,6	22,2
Stopa registrirane aktivnosti u ‰	31,5	31,9	32,3	32,7
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	21.949	21.678	52.393	51.670
Prosječan broj zaposlenih osoba	4.736	4.865	11.293	11.456
Prosječan broj nezaposlenih osoba	2.147	2.054	5.650	5.449
Stopa registrirane nezaposlenosti u ‰	31,6	29,7	33,3	32,2
Prosječna neto plaća u KM	1.269	1.361	1.168	1.250
Broj umirovljenika	3.790	3.908	7.296	7.709
Prosječna mirovina u KM	623	680	590	643
Broj poslovnih subjekata	1.886	1.736	3.838	4.386
Izvoz robe - u 000 KM	35.507	38.946	153.406	170.808
Uvoz robe - u 000 KM	32.575	37.159	131.459	139.387
Trgovinska bilanca u 000 KM	2.932	1.787	21.947	31.421
Pokrivenost uvoza izvozom u ‰	109,0	104,8	116,7	122,5
Prihodi od poreza na dohodak u KM	6.696.911	7.820.871	13.055.081	15.133.918
Prihodi od poreza na dohodak po stanovniku	210	247	169	197

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Socio-ekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2024.),
Federalni zavod za statistiku

2.1.1. Demografske karakteristike i kretanja

Analizirajući prethodno navedene pokazatelje, može se zaključiti da je prema broju stanovnika Grad Livno prvi grad u HBŽ-u. Grad Livno je sredinom 2024. godine imao 31.699 stanovnika, što čini 41,36% stanovnika HBŽ-a. Broj stanovnika u odnosu na prethodnu godinu je manji za 202, odnosno 0,63%. Postotak smanjenja broja stanovnika je ipak manji od zabilježenog na razini HBŽ-a.

Tablica 4. Demografski pokazatelji u Gradu Livnu

	2021.	2022.	2023.	2024.
Broj stanovnika	32.360	32.078	31.901	31.699
Gustoća naseljenosti	32,56	32,27	32,09	31,90
Rođeni	148	157	129	140
Umrli	439	383	301	300
Priraštaj	-291	-226	-172	-160
Broj stanovnika 0-14	3.285	3.161	3.041	2.888
Broj radno sposobnog stanovništva (15-64)	22.249	22.201	21.949	21.678

Broj stanovnika 65+	6.626	6.716	6.911	7.133
% Radno sposobnog stanovništva	69,18	69,21	68,80	68,40

Smanjenje broja stanovnika, kako u Gradu Livnu, tako i u HBŽ, se u velikoj mjeri može dovesti u vezu sa dugogodišnjim negativnim prirodnim priraštajem.

Grad Livno zauzima 20,15% površine HBŽ-a sa gustoćom naseljenosti od 31,90 stanovnika/km² u 2024. godini što Livno svrstava u JLS sa niskom gustoćom naseljenosti. Gustoća naseljenosti u Gradu Livnu znatno je veća od prosjeka u HBŽ, koja iznosi 15,5 stanovnika/km².

U 2024. godini zabilježen je rast broja novorođene djece za 11, ali i pad broja umrlog stanovništva za 1 osobu u odnosu na prošlu godinu, što u konačnici rezultira kontinuiranim, ali iz godine u godinu manjim, negativnim prirodnim priraštajem.

Osnovni pokazatelji koji opisuju demografska kretanja na području Grada Livna su negativan migracijski saldo u 2024. godini, opadanje broja stanovništva do 14 godina te negativan prirodni priraštaj.

2.1.2. Ekonomski pokazatelji

Analizirajući ključne pokazatelje u oblasti ekonomskog razvoja, utvrđeno je da se prema Indeksu razvijenosti Grad Livno nalazi na 1. mjestu u HBŽ-u, odnosno na 46. mjestu u Federaciji BiH. Broj nezaposlenih u Gradu Livnu kontinuirano se smanjuje, dok je broj poslovnih subjekata pao zbog brisanja neaktivnih subjekata iz poreznog registra. Iako je porastao uvoz u odnosu na prethodnu godinu, izvoz je bilježio značajnije povećanje te je shodno tome trgovinska bilanca zabilježila suficit i u 2024. godini.

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u Gradu Livnu iznosi 1.736 i manji je za 150 ili 7,96% u odnosu na prethodnu godinu dok je manji za 2,91% ili 52 u odnosu na polaznu 2021. godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u HBŽ-u u 2024. godini iznosi 4.386, što je više za 14,28% u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u Gradu Livnu sudjeluje u ukupnom broju poslovnih subjekata u HBŽ-u sa 39,58%.

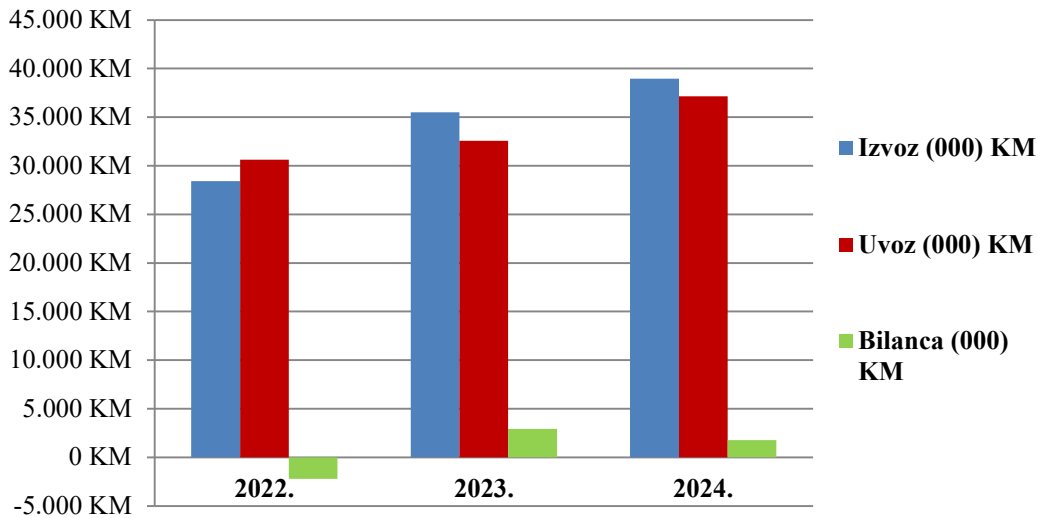
Broj poslovnih subjekata koji su predali završne financijske izvještaje je 301 pravni subjekt što predstavlja povećanje za 22 poslovnih subjekta odnosno 7,88% u odnosu na prethodnu godinu.

Broj registriranih obrtnika u Gradu Livnu iznosi 400 što je manje za 139 ili 25,79% u odnosu na prethodnu godinu, dok u HBŽ-u, u 2024. godini iznosi 983 što je manje za 31,36% u odnosu na prethodnu godinu što je također rezultat brisanja neaktivnih obrta iz registra. Broj obrtnika u Gradu Livnu sudjeluje u ukupnom broju registriranih obrtnika u HBŽ-u sa 40,69%, što je više u odnosu na druge JLS sa približno istim brojem stanovnika. Udio prerađivačke industrije u 2024. godini u odnosu na polaznu 2021. godinu je rastao za 1,64 postotna poena, dok je u odnosu na prethodnu godinu ostao skoro isti (10,74%).

U 2024. godini u Gradu Livnu ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 38.945.985 KM što predstavlja rast izvoza u odnosu na prethodnu godinu od 9,69%. U 2024. godini u HBŽ-u ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 170.807.684 KM što je za 23,27% više u odnosu na izvoz u prethodnoj godini. Grad Livno sudjeluje u izvozu HBŽ-a sa 23,15%. U promatranom razdoblju ostvaren je uvoz od 37.159.000

KM što je za 14,07% više u odnosu na prethodnu godinu. U 2024. godini u HBŽ-u ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 139.387.305 KM što je za 6,03% više u odnosu na prethodnu godinu te je učešće Grada Livna u uvozu HBŽ-a sa 26,66%.

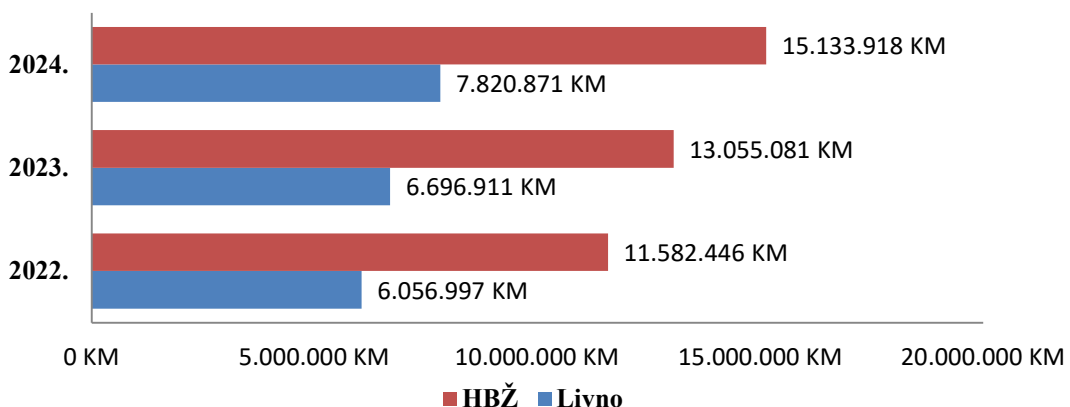
Slika 1. Trgovinska bilanca Grada Livna

Pokrivenost uvoza izvozom u Gradu Livnu iznosi 104,8% te je evidentiran trgovinski suficit od 1.787.000 KM, dok je u prethodnoj godini ostvaren trgovinski suficit u iznosu od 2.932.000 KM. Pokrivenost uvoza izvozom je pala za 4,2 postotna poena. Pokrivenost uvoza izvozom u HBŽ-u u 2024. godini iznosi 122,5% i viša je za 5,5 postotnih poena u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosila 116,7%.

Prema podacima Porezne uprave, u Gradu Livnu u 2024. godini prikupljeni su porezi na dohotke fizičkih osoba u iznosu od 7.820.871 KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 16,78% te se uočeno povećanje značajno ne razlikuje od razine HBŽ-a. U 2024. godini u HBŽ-u, ukupni porezi na dohotke fizičkih osoba iznosili su 15.133.918 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 16,07% (prihodi u prethodnoj godini su iznosili 13.038.976 KM).

Slika 2. Usporedna analiza poreznih prihoda Grada Livna i HBŽ-a

U suradnji s USAID-om i Diaspora Invest projektom, 5. travnja 2024. godine, održan je Poslovni forum livanjske dijasporne i gospodarstvenika Livna pod nazivom "Gradimo Livno zajedno". Za taj događaj, izrađeni su investicijski vodiči, brošure, promotivni video te ostali popratni promotivni materijali.

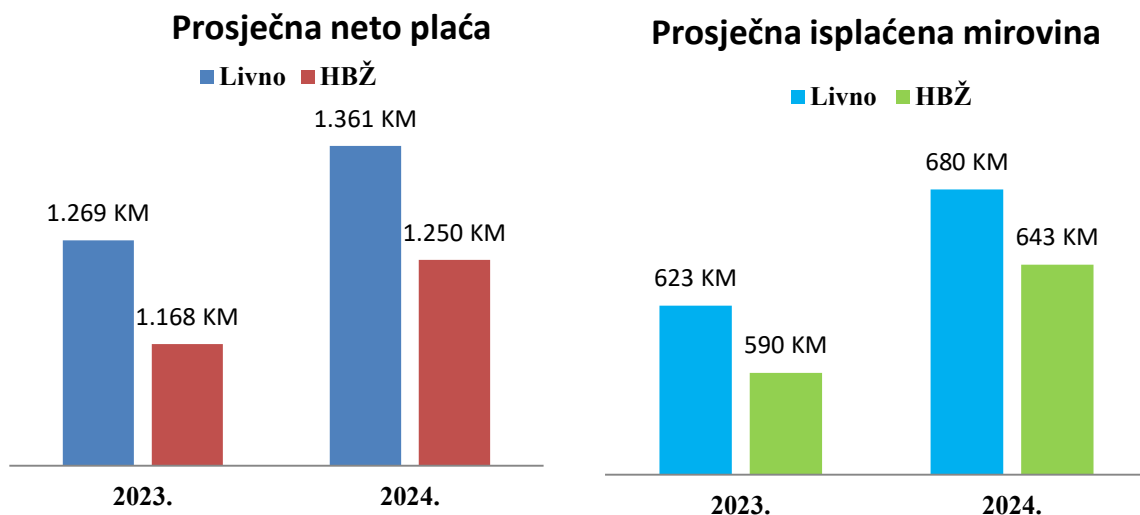
Nastavljena je kontinuirana komunikacija s dijasporom, te je u 2024. godini izrađena baza podataka poduzetnika/dijasore Gradu Livnu koja se uredno ažurira.

2.1.3. Tržište rada

U 2024. godini u Gradu Livnu broj zaposlenih iznosi 4.865 što je u odnosu na prethodnu godinu više za 129 zaposlena ili 2,72%. U HBŽ-u zabilježen je prosječan mjesečni broj zaposlenih u iznosu od 11.456, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine više za 1,44% ili 163 zaposlena. Broj zaposlenih u Gradu Livnu su djeluje u ukupnom broju zaposlenih u HBŽ-u sa 42,47%. Stopa registrirane zaposlenosti u Gradu Livnu u 2024. (službeno registriran broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi 22,4% što je u odnosu na prethodnu godinu više za 0,8 postotnih poena (stopa zaposlenosti u HBŽ-u iznosi 22,2%).

U Gradu Livnu prosječna neto plaća iznosi 1.361 KM što je više za 7,25% u odnosu na prethodnu godinu i što predstavlja 108,88% u odnosu na prosjek HBŽ-a. U 2024. godini, u HBŽ-u prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 1.250 KM i viša je za 7,02% u odnosu na prethodnu godinu.

Slika 3. Prosječne neto plaće i mirovine u Gradu Livnu i HBŽ-u

2.1.4. Poljoprivredna proizvodnja

Poljoprivreda predstavlja jednu od potencijalnih ključnih oblasti razvoja imajući u vidu prirodne resurse kojima Grad Livno raspolaže. Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta na području Grada Livna iznosi 79.301 ha, od čega je površina obradivog zemljišta 31.184 ha, odnosno 39,32%. Mogućnosti za bolje korištenje zemljišta leže i u nepovoljnom omjeru korištenja obradivog zemljišta, s obzirom na činjenicu da se koristi tek oko 42,2% obradivih površina.

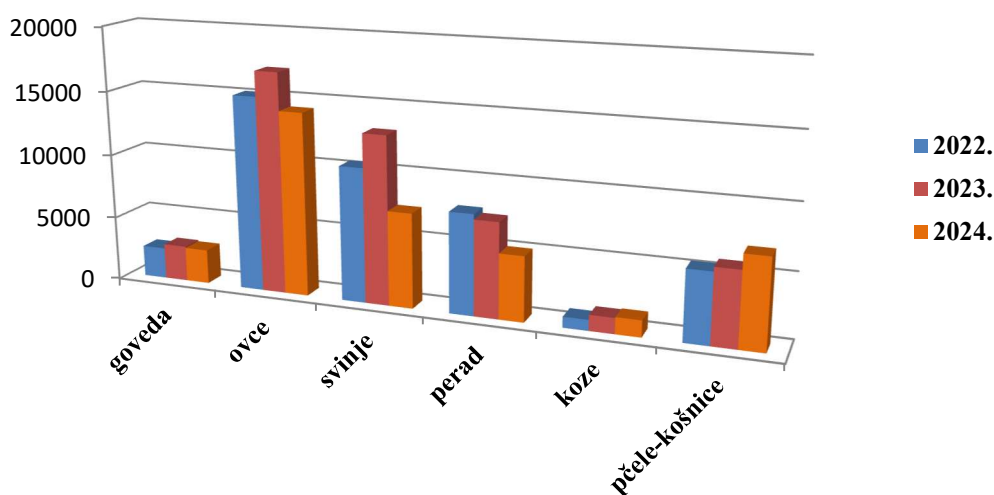
U 2024. godini, na području Grada Livna je bilo upisano u Registar poljoprivrednih gospodarstava i Registar klijenata (RPG i RK) 1.286 poljoprivredna gospodarstva, što je za 24 poljoprivredna gospodarstva, odnosno 1,9% više u odnosu na 2023. godinu (1.262 poljoprivrednih gospodarstava). Od novoupisanih 37 poljoprivrednih gospodarstava, 26 su OPG-ovi, a 9 pravni subjekti i obrti te 2 udruge.

Kada se pogleda broj zaposlenih u poljoprivredi, u 2024. bilo je 75 zaposlene osobe u poljoprivredi, što je broj zaposlenih koji su evidentirani kroz RPG.

Da bi ostvarili poticaje na bilo kojoj razini (lokalnoj, županijskoj, federalnoj) u tekućoj godini, poljoprivredna gospodarstva se moraju ažurirati u RPG-u svake godine. Tako se u 2023. godini ažuriralo 310 poljoprivrednih gospodarstava, a u 2024. godini 332 poljoprivrednih gospodarstava, što je za 7,10% više u odnosu na prethodnu godinu. Gledajući iznos povučenih poticaja (od svih razina vlasti), poljoprivrednici na području Grada Livna su u 2024. godini povukli 2.474.958,48 KM, što je za 418.933,10 KM ili 20,38% više u odnosu na prethodnu godinu.

Kada se pogleda stanje stočnog fonda, stočni fond poljoprivrednika na području Grada Livna u 2024. godini se smanjio za 20,76% u odnosu na prethodnu godinu. Jedino povećanje su zabilježile koze (5,41% u odnosu na prethodnu godinu) i pčele. Broj košnica pčela se povećao za 1.156 u 2024. u odnosu na prethodnu godinu što predstavlja povećanje za 20,08%, te bilježi trend rasta svake godine.

Slika 4. Stočni fond Grada Livna

Na području Grada Livna u 2024. godini ukupno je zasijano 1.121.93 ha žitarica s prosječnim prinosom od 2,1 t/ha, što je za 26,21% više u odnosu na prethodnu godinu (888,91 ha).

2.1.5. Turizam

Analizirajući statističke pokazatelje u oblasti turizma, možemo utvrditi da je u 2024. godini u Gradu Livnu zabilježen rast svih promatranih pokazatelja u odnosu na prethodnu godinu. Grad Livno prema službenim statističkim podacima je posjetilo ukupno 5.623 posjetitelja što je za 662 ili 13,34% više u odnosu na prethodnu godinu. U 2024. godini prema dostupnim statističkim podacima je ostvaren broj noćenja od 7.970, što je za 1.223 ili 18,13% više u odnosu na prethodnu godinu. Zbog nepostojanja dobrih zakonodavnih okvira koji bi ovu oblast regulirala i sustava za evidenciju turista, svi turisti nisu evidentirani te se ove brojke ne mogu promatrati kao ukupan broj dolazaka turista. U turističkom smislu najpoznatiji su ture obilazaka „divljih konja“ i drugi oblici avanturističkog i ruralnog turizma.

2.1.6. Obrazovanje

Od ključnih pokazatelja u oblasti društvenog razvoja, zabrinjavajući je kontinuirani negativni prirodni priraštaj stanovništva i negativni migracijski saldo u prethodnim godinama (u 2023. godini zabilježen pozitivan migracijski saldo) što značajno utječe na trendove analizirane u oblasti obrazovanja.

Na području Grada Livna u 2024. godini djeluje 5 predškolskih ustanova, koje pohađa 408 djece uzrasta 0-6 godina, što je za 0,97% manje u odnosu na prethodnu godinu (412), dok je u 2022. godini bilo upisano 385 djece. U 2024. godini se također počelo sa infrastrukturnim radovima dječjeg vrtića „Pčelice“, odnosno izgradnji nove zgrade vrtića u skupu dvorišta već postojećeg vrtića. Razlog izgradnje je dotrajalost stare zgrade te proširenje kapaciteta novog vrtića.

Na području Grada Livna u školskoj 2024/2025. godini registrirano je 5 ustanova za osnovno i srednje obrazovanje. Ukupno 2.133 učenika pohađa školu, što je za 69 učenika manje u odnosu na prošlu godinu (2.202), te prati tendenciju smanjenja iz prethodnih razdoblja.

U 2024. godini prvi put je sufinanciran i prijevoz studenata.

2.1.7. Zdravstvena zaštita

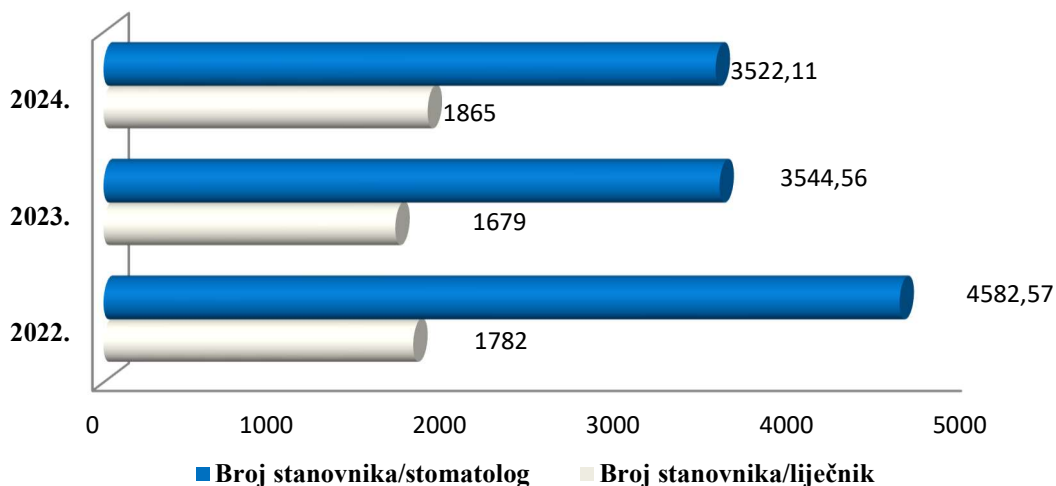
Primarna zdravstvena zaštita na području Grada Livna pruža se u okviru Doma zdravlja Livno, dok se sekundarna zdravstvena zaštita provodi u Županijskoj bolnici Fra Mihovil Sučić koji pružaju konzultativno-specijalističke, dijagnostičke i laboratorijske usluge.

U 2024. godini u Gradu Livnu u primarnoj zdravstvenoj zaštiti Dom zdravlja Livno radi 17 liječnika što predstavlja 1.865 stanovnika na jednog liječnika dok je u prethodnoj godini bilo 19 liječnika što predstavlja 1.679 stanovnika na jednog liječnika. Pri Domu zdravlja Livno broj stomatologa je ostao isti što znači da je broj stanovnika na jednog stomatologa iznosi 3.522,11, dok je u 2023. godinu iznosio 3.544,56.

Županijska bolnica Fra Mihovil Sučić u 2024. godini 34 liječnika specijalista, što je za jednog liječnika manje u odnosu na prethodne dvije godine kada je taj broj iznosio 35.

Iz prethodno navedenih podataka može se zaključiti da je poboljšana primarna zdravstvena zaštita kod pokazatelja broj stanovnika po jednom stomatologu, dok je povećan broj stanovnika na jednog liječnika.

Slika 5. Pokrivenost stanovništva liječnicima na području Grada Livna

2.1.8. Socijalna zaštita

Na području Grada Livna socijalna zaštita je organizirana u okviru Centra za socijalnu skrb. Broj intervencija nematerijalne prirode obrađenih u okviru Centra u 2024. godini je iznosio 1.800, što je za 400 više slučajeva odnosno 28,57% u odnosu na 2023. godinu. Kada je u pitanju broj korisnika materijalnih prava (njih 1931 korisnik) zabilježen je pad u 2024. godini za 74 korisnika odnosno 4,64% u odnosu na prethodnu godinu.

Iznos isplaćenih jednokratnih pomoći je iznosio 50.635 KM, a u prethodnoj 52.551KM što je pad za 3,65%.

Ukupan broj umirovljenika u HBŽ-u u prosincu 2024. godine iznosi 7.709, što je za 5,66% više nego u prethodnoj godini. U Gradu Livnu u 2024. godini broj umirovljenika je iznosio 3.908 što je za 118 umirovljenika više nego prethodne godine, sa udjelom od 50,69% u odnosu na ukupan broj umirovljenika u HBŽ-u. Prosječna isplaćena mirovina u HBŽ-u u prosincu 2024. godine iznosila je 643 KM, što je više za 8,98% u odnosu na prethodnu godinu, dok je u Gradu Livnu prosječna isplaćena mirovina iznosila 680 KM, što je više za 9,15% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje prosječne isplaćene mirovine se može dovesti u vezu sa odgovorom na zabilježena inflatorna kretanja u prethodnim godinama.

2.1.9. Kultura i sport

U prethodnoj godini, Grad Livno je, na temelju Strategije 2023.-2027. u kojoj je definirao prioritete glede kulture i sporta, napravio određene pomake. Tako je, 2024. godine na području Grada Livna 1.738 aktivnih članova sportskih društava, što je za 88 članova više, ili 5,33% u odnosu na prethodnu godinu.

U kino dvorani, koja se nalazi u sklopu Narodnog sveučilišta, je postavljeno novo ozvučenje i nabavljen digitalni projektor u 2023. te je omogućene projekcije najnovijih filmova, tako je u 2024. godini registrirano 1.776 gledatelja filmova u kino dvorani.

Franjevački muzej i galerija Gorica, koja je u sklopu Grada Livna, u 2024. godini zabilježila je 7.631 posjetitelja, što je povećanje za 2.425 posjetitelja ili 46,58% u donosu na prethodnu godinu.

Grad Livno je podržao 26 sportskih klubova, što je za 9,28% više u odnosu na referentnu godinu, te 14 kulturno/društvenih manifestacija, također 75% više nego prethodne godine.

2.1.10. Zaštita okoliša

Kada je u pitanju zaštita okoliša te vrijednosti ključnih pokazatelja u ovoj oblasti, utvrđeno je da se udjel selektiranog otpada zadržao na razini polazne godine te se otpad ne selektira.

Na području Grada Livna zabilježeno je 31 divlja deponija krutog otpada, što je za 22,5% manje u odnosu na prethodnu godinu (40 divljih deponija). Navedeno ukazuje da je potrebno dodatno raditi na aktivnostima sustavnog pristupa zabrane odlaganja krutog otpada u prirodi, odnosno povećanju pokrivenosti stanovništva odvozom krutog otpada.

Mješoviti otpad se prikuplja iz svih naseljenih mjesta grada Livna te je 6.394 korisnika obuhvaćeno organiziranim odvozom otpada, što je za 58 korisnika, ili 0,92% više u odnosu na prethodnu godinu. Na

12 lokacija su definirani zeleni otoci sa postavljenim kontejnerima ali se nažalost ne koriste za razvrstavanje otpada nego za miješani komunalni otpad.

Grad Livno je pokriven sa jednom mjernom stanicom za monitoring kvalitete zraka i prosječne vrijednosti zabilježene u 2024. su za 12,52% manje u odnosu na prethodnu godinu. Opći prirodno geografski uvjeti na području Livna s aspekta kvalitete zraka su relativno povoljni tijekom većeg dijela godine.

2.1.11. Komunalna infrastruktura

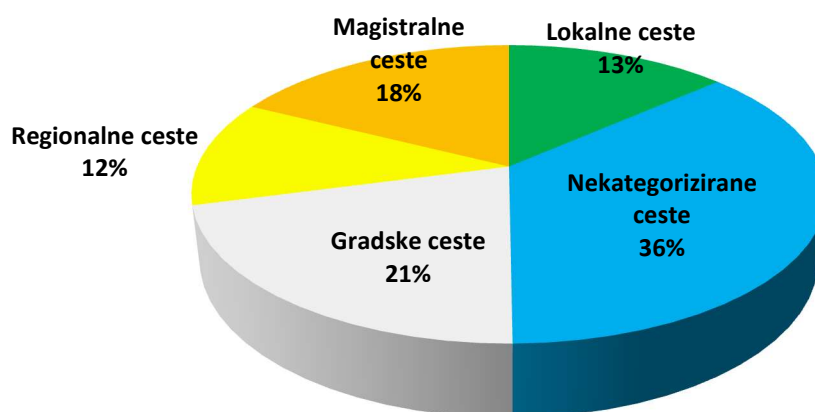
Na osnovu podataka dobivenih od javnog komunalnog poduzeća, ukupan postotak stanovništva obuhvaćenog sustavom javne vodoopskrbe iznosi 65%, dok ukupan postotak stanovništva priključenih na kanalizacijske sustave iznosi 26%, a postotak stanovništva obuhvaćen organiziranim odvozom otpada je 99%. Tijekom 2024. godine je priključeno 186 novih korisnika na vodovodnu mrežu što predstavlja povećanje za 2,92%, povećanje broja priključaka u odnosu na polaznu godinu je veći za 378 korisnika te je povećanje broja priključaka za 6,12%.

Na kanalizacijsku mrežu je priključeno 26 novih korisnika te ukupan broj korisnika kanalizacijske mreže je 2.695 korisnika, što predstavlja povećanje od 0,97%. Kada je u pitanju tretman otpadnih voda na području Grada Livna ne postoji pročištač otpadnih voda.

2.1.12. Prometna infrastruktura

Prometnu infrastrukturu na području Grada Livna čine cestovna mreža u dužini od 403,2 km, od čega je 13% lokalne ceste, nekategoriziranih je 36%, gradskih 21% potom 12% regionalne ceste te 18% km magistralne ceste.

Slika 6. Struktura prometnica na području Grada Livna

Grad je nadležan za održavanje, sanaciju i rekonstrukciju lokalnih cesta. U 2024. godini ukupno je sanirano i rekonstruirano 6,8km lokalnih prometnica. Za područje grada može se reći da je cestovna infrastruktura na zadovoljavajućoj razini.

2.1.13. Energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije

Na području Grada Livna primijenjene su mjere energetske učinkovitosti na tri javna objekta u zgradarstvu. Jedna od mjera je provedena na školskom objektu, preciznije na OŠ Fra Lovro Karaula, područna škola Ljubunčić a riječ je o postavljanju termoizolacijske fasade. Provedene mjere su doprinijele smanjenju potrošnje energije za 3,83% u odnosu na polaznu godinu te 32% u odnosu na referentnu godinu (2009.). Broj rasvjetnih stupova/svjetiljki je povećan za 14 u 2023. godini, a u odnosu na referentnu 2009. godinu je povećan za 656 rasvjetna stupa. Iako se povećao broj rasvjetnih stupova (prevenstveno se misli na Ulicu Brigade Petra Krešeimira IV. koja je počela s radom krajem 2023. godine, dužine 2,9 km te javna rasvjeta u Rapovinama koja je počela s radom početkom 2024. godine), zbog primjenjenih mjera energetske učinkovitosti i zamjene sa led rasvjetom (zamijenjeno je 330 svjetiljki), ostvareno je smanjenja potrošnje električne enregije u javnoj rasvjeti za 1,22% u odnosu na prethodnu godinu. Potrošnja elektirčne energije javne rasvjete na godišnjoj razini iznosi 177.205,43 KM, što je smanjenje za 17,14% u odnosu na prethodnu godinu.

2.1.14. Smanjenje rizika od katastrofa

U 2024. godini se radilo na izradi temeljnih planskih dokumenata (Plan zaštite od požara Grada Livna i Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području grada Livna za vremensko razdoblje 2024.-2029. godine). Nabavljeno je vatrogasno vozilo za nepristupačna područja i gašenje požara, računalna termovizijska kamera, alati, aparati i druga oprema potrebna za rad vatrogasaca, a uspostavljena je i analogna radio-komunikacijska veza za potrebe PVP Livno, Službi civilne zaštite i DVD-ova. Sufinancirala se obuka vatrogasaca i polaganje ispita iz oblasti vatrogastva te usavršavanje i osposobljavanje djelatnika PVP Livno. Posebno je važno naglasiti da se radilo na aktivnostima podizanja svijesti o vatrogastvu i zaštiti od požara u predškolskim ustanovama grada Livna, u suradnji sa Županijskom upravom civilne zaštite.

3. Pregled implementacije akcijskog plana, strateških mjera i ključnih strateških projekata

Akcijski plan se izrađuje svake godine za sljedeće trogodišnje plansko razdoblje po principu "1+2". Akcijski plan 2023.-2026. godine izrađen je na temelju Strategije razvoja Grada Livna za razdoblje 2023 - 2027, te na osnovu prikupljenih podataka od strane relevantnih aktera uključenih u proces implementacije strategije.

3.1. Planirane aktivnosti

Pregled strateških ciljeva, prioriteta i mjera definiranih Strategijom razvoja Grada Livna za razdoblje 2023-2027 godine prezentiran je u narednoj tablici.

Tablica 5. Pregled strateških ciljeva i prioriteta

Strateški ciljevi	Prioriteti	Mjere
Strateški cilj 1: Grad razvijenog i dinamičnog	1.1. Razvoj poduzetništva i privlačenje ulaganja	1.1.1. Razvoj i unapređenje povoljnog poslovnog okruženja 1.1.2. Financijski poticaj poduzetništvu i obrtništvu s posebnim naglaskom na proizvodno poduzetništvo

gospodarstva utemeljenog na prirodnim resursima		1.1.3. Unaprjeđenje prostornog planiranja
	1.2. Razvoj i promocija turizma	1.2.1. Razvoj i izgradnja turističke infrastrukture 1.2.2. Jačanje institucionalnih kapaciteta za uvezivanje turističke ponude 1.2.3. Promocija turističke ponude Livna
	1.3. Razvoj i diverzifikacija poljoprivrede	1.3.1. Razvoj infrastrukture za konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju 1.3.2. Financijska shema za poticaj poljoprivrede 1.3.3. Razviti model korištenja i upravljanja poljoprivrednim zemljištem i pašnjacima
Strateški cilj 2: Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana	2.1. Podizanje kvalitete obrazovanja, kulture i športa	2.1.1. Podizanje kvalitete odgojno obrazovnog sustava 2.1.2. Očuvanje i zaštita kulturno povijesne baštine 2.1.3. Program potpore organizaciji kulturnih i sportskih sadržaja 2.1.4. Infrastrukturna ulaganja u sportske objekte i sadržaje
	2.2. Podizanje kvalitete i dostupnosti socijalne/zdravstvene zaštite, socijalne uključenosti i demografska obnova	2.2.1. Jačanje kvalitete i obima socijalnih i zdravstvenih usluga 2.2.2. Potpora mladima i mladim obiteljima 2.2.3. Inkluzija ranjivih skupina u društvo
	2.3. Podizanje učinkovitosti i transparentnosti javne uprave	2.3.1. Digitalna transformacija uprave i komunikacija s građanima 2.3.2. Jačanje kapaciteta za pripremu razvojnih projekata 2.3.3. Razvoj platforme za suradnju s mjesnim zajednicama, NVO i dijasporom
Strateški cilj 3: Grad razvijene komunalne infrastrukture i čistog okoliša	3.1. Zaštita okoliša	3.1.1. Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom 3.1.2. Poboljšanje integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama 3.1.3. Poboljšanje sustava zaštite od požara, prirodnih i drugih nesreća
	3.2. Razvoj i poboljšanje lokalne infrastrukture u gradu i na selu	3.2.1. Proširenje sustava vodoopskrbe stanovništva 3.2.2. Izgradnja i investicijsko održavanje prometne infrastrukture
	3.3. Zelena tranzicija i energetska učinkovitost	3.3.1. Modernizacija sustava javne rasvjete 3.3.2. Energetska učinkovitost u zgradarstvu

Pored navedenih ciljeva, pripadajućih prioriteta, i strateških mjera, u cilju uspješne implementacije Strategije razvoja Grada Livna za razdoblje 2023.–2027. godine, potrebno je inicirati, odnosno nastaviti implementirati aktivnosti na implementaciji **8 ključnih strateških projekata** kao intervencija najvećeg značaja za ostvarenje strateških ciljeva. Značaj ovih projekata leži u činjenici da rezultati njihove implementacije trebaju dugoročni doprinijeti pozitivnom utjecaju na poboljšanje kvaliteta života građana te da omoguće održivi rast i razvoj na području Grada Livna.

U nastavku su prikazani ključni strateški projekti iz Strategije razvoja Grada Livna za razdoblje 2023.–2027. godine:

Tablica 6. Ključni strateški projekti

Oznaka	Naziv projekta	Ukupna vrijednost (u KM)	Strateška mjera
KSP_1	Uređenje infrastrukture u poslovnoj zoni Rasadnik	4.500.000	1.1.1. Razvoj i unaprjeđenje povoljnog poslovnog okruženja
KSP_2	Izrada i usvajanje prostornog plana	370.000	1.1.3. Unaprjeđenje prostornog planiranja
KSP_3	Izgradnja gradske tržnice	2.500.000	1.3.1. Razvoj infrastrukture za konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju
KSP_4	Uvođenje sustava e-uprave	100.000	2.3.1. Digitalna transformacija uprave i komunikacija s građanima

KSP_5	Interpretacija baštine Livna	1.500.000	2.1.2. Očuvanje i zaštita kulturno povijesne baštine
KSP_6	Vodoopskrbni sustav "Livanjski horizont"	3.900.000	3.2.1. Proširenje sustava vodoopskrbe stanovništva
KSP_7	Izgradnja kanalizacijske mreže i postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u gradu Livnu	9.500.000	3.1.2. Poboljšanje integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama
KSP_8	Izgradnja i opremanje vatrogasnog doma	2.000.000	3.1.3. Poboljšanje sustava zaštite od požara, prirodnih i drugih nesreća

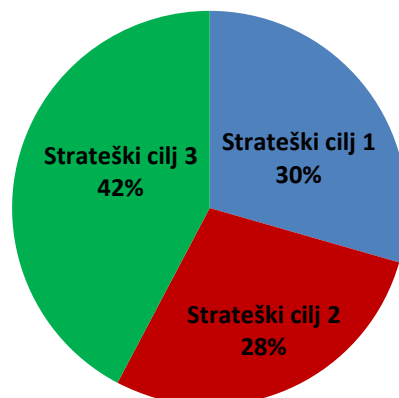
Indikativni financijski okvir implementacije Strategije razvoja Grada Livna za razdoblje 2023.– 2027. godine obuhvaća financijski okvir prema strateškim ciljevima, prioritetima, mjerama te strateškim projektima i obuhvaća ukupan iznos sredstava od 47.740.000,00 KM, od čega je 37.240.000,00 KM planirano proračunskih sredstava i 10.500.000,00 KM iz sredstava vanjskih izvora, koji primarno obuhvaćaju sredstva domaćih i međunarodnih donatora, ostala proračunska sredstva drugih razina vlasti te druge vanjske izvore.

Za mjere i projekte planirane za realizaciju i doprinos ostvarenju Strateškog cilja 1. je za razdoblje od 2023. – 2027. godine planirano oko 14.060.000,00 KM. Za Strateški cilj 2. je u razdoblju od 2023. – 2027. godine planirano blizu 13.490.000,00 KM proračunskih i vanproračunskih sredstava. Konačno, za Strateški cilj 3. je planirano ukupno blizu 20.190.000,00 KM.

Tablica 7. Indikativni financijski okvir implementacije Strategije razvoja Grada 2023.-2027. godina po strateškim ciljevima

Strateški cilj 1: Grad razvijenog i dinamičnog gospodarstva utemeljenog na prirodnim resursima	Strateški cilj 2: Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana	Strateški cilj 3: Grad razvijene komunalne infrastrukture i čistog okoliša
14.060.000,00 KM	13.490.000,00 KM	20.190.000,00 KM
29,45%	28,26%	42,29%

Slika 7. Struktura indikativnog financijskog okvira implementacije Strategije razvoja Grada Livna 2023.-2027. godine po strateškim ciljevima

Za predviđenih 26 mjera definiran je izvor financiranja sa učešćem svakog od izvora financiranja u ukupnom financijskom okviru prema strukturi prezentiranoj u narednoj Tablici.

Tablica 8. Indikativni financijski okvir implementacije Strategije razvoja Grada Livna 2023.-2027. godina po izvorima

Proračunska sredstva	Kreditna sredstva	Sredstva EU	Ostale izvori
37.240.000,00	0,00	2.185.000,00	8.315.000,00
78,01%	0,00%	4,58%	17,42%

3.2. Implementacija Akcijskog plana za razdoblje 2023-2026. godine

Smjernice za trogodišnje planiranje rada tijela uprave koje uključuju **Akcijski plan za 2023.-2026.** godine, sa financijskim okvirom za implementaciju, Gradonačelnik je donio Odlukom od 03.07.2023. godine, čime su se stvorili uvjeti za pokretanje procesa trogodišnjeg planiranja u Gradu Livnu.

U Akcijskom planu Strategije razvoja za razdoblje 2023.-2026. godinu planirano je provođenje 9 prioriteta sa 26 pratećih mjera i 8 ključnih strateških projekata. Pregledom dobivenih podataka o implementaciji razvojnih aktivnosti i projekata u 2024. godini, evidentno je da se od ukupnog broja projekata 59 projekata nastavljaju implementirati u budućem razdoblju, završeno je 11 projekata dok odgođenih i zamijenjenih projekata nije bilo.

Tablica 9. Pregled statusa implementacije aktivnosti iz Akcijskog plana 2023.-2026. godine za izvještajnu godinu

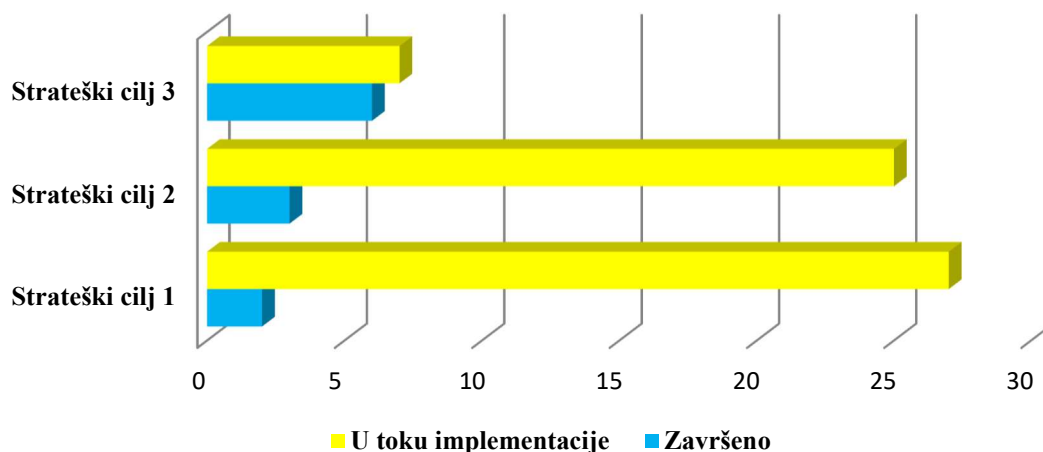
Strateški cilj /Prioritet	Mjere	Aktivnosti					Ukupno
		Završeno	U tijeku realizacije	Odgođeno	Nove aktivnosti	Otkazano	
Strateški cilj 1: Grad razvijenog i dinamičnog gospodarstva utemeljenog na prirodnim resursima		2	27	0	0	0	29
Prioritet 1.1. Razvoj poduzetništva i privlačenje ulaganja	1.1.1. Razvoj i unapređenje povoljnog poslovnog okruženja	0	7	0	0	0	7
	1.1.2. Financijski poticaj poduzetništvu i obrtništvu s posebnim naglaskom na proizvodno poduzetništvo	0	5	0	0	0	5
	1.1.3. Unaprjeđenje prostornog planiranja	2	3	0	0	0	5
Prioritet 1.2. Razvoj i promocija turizma	1.2.1. Razvoj i izgradnja turističke infrastrukture	0	0	0	0	0	0
	1.2.2. Jačanje institucionalnih kapaciteta za uvezivanje turističke ponude	0	1	0	0	0	1
	1.2.3. Promocija turističke ponude Livna	0	3	0	0	0	3
Prioritet 1.3. Razvoj i diverzifikacija poljoprivrede	1.3.1. Razvoj infrastrukture za konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju	0	0	0	0	0	0
	1.3.2. Financijska shema za poticaj poljoprivrede	0	7	0	0	0	7
	1.3.3. Razviti model korištenja i upravljanja poljoprivrednim zemljištem i pašnjacima	0	1	0	0	0	1
Strateški cilj 2: Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana		3	25	0	0	0	28
Prioritet 2.1. Podizanje kvalitete obrazovanja, kulture i športa	2.1.1. Podizanje kvalitete odgojno obrazovnog sustava	0	3	0	0	0	3
	2.1.2. Očuvanje i zaštita kulturno povijesne baštine	0	1	0	0	0	1
	2.1.3. Program potpore organizaciji kulturnih i sportskih sadržaja	0	3	0	0	0	3

	2.1.4. Infrastrukturna ulaganja u sportske objekte i sadržaje	1	1	0	0	0	2
Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete i dostupnosti socijalne/zdravstvene zaštite, socijalne uključenosti i demografska obnova	2.2.1. Jačanje kvalitete i obima socijalnih i zdravstvenih usluga	1	0	0	0	0	1
	2.2.2. Potpora mladima i mladim obiteljima	0	6	0	0	0	6
	2.2.3. Inkluzija ranjivih skupina u društvo	0	2	0	0	0	2
Prioritet 2.3. Podizanje učinkovitosti i transparentnosti javne uprave	2.3.1. Digitalna transformacija uprave i komunikacija s građanima	1	1	0	0	0	2
	2.3.2. Jačanje kapaciteta za pripremu razvojnih projekata	0	3	0	0	0	3
	2.3.3. Razvoj platforme za suradnju s mjesnim zajednicama, NVO i dijasporom	0	5	0	0	0	5
Strateški cilj 3: Grad razvijene komunalne infrastrukture i čistog okoliša		6	7	0	0	0	13
Prioritet 3.1. Zaštita okoliša	3.1.1. Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom	0	1	0	0	0	1
	3.1.2. Poboljšanje integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama	1	0	0	0	0	1
	3.1.3. Poboljšanje sustava zaštite od požara, prirodnih i drugih nesreća	1	2	0	0	0	3
Prioritet 3.2. Razvoj i poboljšanje lokalne infrastrukture u gradu i na selu	3.2.1. Proširenje sustava vodoopskrbe stanovništva	1	1	0	0	0	2
	3.2.2. Izgradnja i investicijsko održavanje prometne infrastrukture	1	1	0	0	0	2
Prioritet 3.3. Zelena tranzicija i energetska učinkovitost	3.3.1. Modernizacija sustava javne rasvjete	1	1	0	0	0	2
	3.3.2. Energetska učinkovitost u zgradarstvu	1	1	0	0	0	2
UKUPNO		11	59	0	0	0	70

U okviru Strateškog cilja 1. je u 2024. godini planirana je implementacija ukupno 29 projekata/aktivnosti. Od toga je završeno ukupno 2 aktivnosti i 27 je u tijeku realizacije. U okviru Strateškog cilja 2. planirano je ukupno 28 projekata/aktivnosti. Od toga je završeno ukupno 3 aktivnosti i 25 je u tijeku realizacije. U okviru Strateškog cilja 3. planirano je ukupno 13 aktivnosti. Od toga je završeno ukupno 6 aktivnosti, a 7 je u tijeku realizacije.

Većina projekata za koje je navedeno da imaju status projekata u implementaciji su projekti koji se implementiraju kontinuirano, jer se sredstva za njihovu realizaciju osiguravaju na godišnjoj razini, te su ocijenjeni kao aktivnosti od posebnog značaja jer direktno doprinose razvoju Grada.

Slika 8. Pregled statusa implementacije aktivnosti iz Akcijskog plana 2023.-2026. godine za izvještajnu godinu

U narednoj tablici je na osnovu zbirnog Izvešća o provođenju Akcijskog plana za 2024. godinu predstavljen skraćeni pregled realiziranih aktivnosti po prioritetima i mjerama, vezano za svaki strateški cilj posebno. Većina aktivnosti se provodi kontinuirano u skladu sa raspoloživim sredstvima, a odgođeni projekti i oni koji nisu započeti su u većini slučajeva vezani za nedostatak osiguranja potrebnih finansijskih sredstava.

U narednoj tablici su predstavljeni rezultati realiziranih aktivnosti u okviru 26 planiranih mjera u 2024. godini.

Tablica 10. Pregled postignutih rezultata u okviru implementiranih aktivnosti i projekata u 2024. godini

Oznaka	Naziv strateškog cilja, prioriteta, mjere i aktivnosti	Postignuti rezultat po pojedinačnim aktivnostima i projektima u 2024. godini		
SC 1.	Strateški cilj 1. Grad razvijenog i dinamičnog gospodarstva utemeljenog na prirodnim resursima			
P 1.1.	Razvoj poduzetništva i privlačenje ulaganja			
M 1.1.1.	Razvoj i unapređenje povoljnog poslovnog okruženja		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Dužina novo uređene infrastrukture u poslovnim zonama	0	0,9 km
		Indikator 2: Broj privučenih poduzetnika u zone (broj novih investicija u poslovnim zonama)	0	2
A 1.1.1.1.	Izgraditi infrastrukturu u poslovnoj zoni Rasadnik	Izgrađeno 900 metara prometnica sa kompletnom infrastrukturom u zoni (100%)		
A 1.1.1.3.	Izrada brošura /naputaka za investitore	Izgrađeno 2 brošura/naputaka (100%)		
A 1.1.1.4.	Organizacija biznis konferencije- Diasporainvest	1 konferencija (100%)		
A 1.1.1.5.	Anketiranje gospodarstva	1 anketa (100%)		
A 1.1.1.6.	Razvoj baza podataka u gospodarstvu	Uspostavljena 1 baza podataka (20%)		
A 1.1.1.8.	Organiziran kontinuirani rad Gospodarskog vijeća	Održane 2 sjednice (100%)		
A 1.1.1.10.	Potpoma radu Ureda za potporu biznisu	1 uspostavljena usluga ureda (100%)		
KSP 1	Uređenje infrastrukture u poslovnoj zoni Rasadnik	Izgrađeno 900 metara prometnica sa kompletnom infrastrukturom u zoni		
M 1.1.2.	Financijski poticaj poduzetništvu i obrtništvu s posebnim naglaskom na proizvodno poduzetništvo		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj poduzetnika financiran iz poticaja	0	18
		Indikator 2: Broj novih start up-ova	0	2
	Indikator 3: Broj potpisanih sporazuma u lokalnom partnerstvu za zapošljavanje	0	0	

A 1.1.2.1.	Podrška osnivanju poduzeća i obrta	Javni poziv raspisan (100%)		
A 1.1.2.2.	Potporna poduzetničkim potpornim institucijama i razvoju start –up ova (Odluka o mjerama potpore poduzetništvu i obrtu)	Raspisana 2 javna poziva, podržana 1 potporna institucija (200%)		
A 1.1.2.3.	Sufinanciranje razvojnih projekata u poduzetništvu i obrtu	Raspisan javni poziv (100%)		
A 1.1.2.4.	Jačanje lokalnog partnerstva za zapošljavanje	Nema novih potpisnika (0%)		
A 1.1.2.5.	Podrška poduzetnicima u nastupu na sajmovima	Raspisan javni poziv (100%)		
M 1.1.3	Unaprjeđenje prostornog planiranja		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj usvojenih planova	0	0
		Indikator 2: Broj uspostavljen GIS sustav po katastarskim općinama	11	0
A 1.1.3.1.	Uspostava nove izmjere katastra	0		
A 1.1.3.2.	Nadogradnja katastra komunalnih uređaja s postojećom komunalnom infrastrukturom	Djelomično (26%)		
A 1.1.3.7.	Izmjeniti i dopuniti Urbanistički plan Livno „2000“	Usvojena odluka (100%)		
A 1.1.3.8.	Izraditi Regulacijski plan Orlovača	Usvojena odluka (100%)		
A 1.1.3.9.	Označavanje urbanog središta i teritorija Grada Livna i održavanje adresnog registra	Dodijeljeni novi kućni brojevi (100%)		
KSP_2	Izrada i usvajanje prostornog plana	Nije usvojen (0%)		
P 1.2.	Razvoj i promocija turizma			
M 1.2.1.	Razvoj i izgradnja turističke infrastrukture		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj novouređenih turističkih lokacija/atrakcija/Broj postavljenih turističkih mapa	0	0
		Indikator 2: Dužina uređenih i obilježenih biciklističkih/pješačkih ruta i staza	0 km	0 km
M 1.2.2.	Jačanje institucionalnih kapaciteta za uvezivanje turističke ponude		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Izrada baze podataka svih turističkih djelatnika i poduzetnika	0	0
		Indikator 2: Uspostavljen ured Turističke zajednice	NE	NE
A 1.2.2.1.	Uspostaviti Turističku zajednicu i osigurati njen učinkovit rad	Infrastrukturno opremljen prostor TZ (100%)		
M 1.2.3.	Promocija turističke ponude Livna		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024

		Indikator 1: Broj razvijenih turističkih proizvoda	0	0
		Indikator 2: Broj sajмова na kojima se sudjelovalo	0	1
A 1.2.3.1.	Organiziranje sajma Agro Tour	Organiziran sajam (100%)		
A 1.2.3.3.	Financiranje nastupa na sajmovima TZ	Sudjelovanje na 1 sajmu (50%)		
A 1.2.3.6.	Izrada promotivnih materijala	Izradene brošure (50%)		
P 1.3.	Razvoj i diverzifikacija poljoprivrede			
M 1.3.1.	Razvoj infrastrukture za konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Uređen poljoprivredni centar	NE	NE (90% uređen poljoprivredni centar)
		Indikator 2: Broj korisnika nove gradske i digitalne tržnice	0	0
		Indikator 3: Dužina izgrađene infrastrukture za pristup poljoprivrednom zemljištu i farmama	0	0
KSP_3	Izgradnja gradske tržnice	-		
M 1.3.2.	Financijska shema za poticaj poljoprivrede		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj poljoprivrednika koji su dobili financijsku podršku godišnje	0	66
		Indikator 2: % podrške u financijskoj shemi za razvojne projekte poljoprivrednika	0	60
A 1.3.2.1.	Sufinanciranje projekata poljoprivrednih proizvođača	Podržano 12 poljoprivrednika (240%)		
A 1.3.2.2.	Subvencija za poljoprivrednu sjetvu (proljetnu i jesensku)	Podržana 53 poljoprivredna proizvođača (132%)		
A 1.3.2.3.	Sufinanciranje projekata mladih i žena u poljoprivredi	Podržano 3 projekta (150%)		
A 1.3.2.4.	Sufinanciranje projekata udruga poljoprivrednika i poljoprivrednih zadruga	Podržane 3 udruge (100%)		
A 1.3.2.5.	Organiziranje edukacija za poljoprivrednike	Održana 1 edukacija (50%)		
A 1.3.2.6.	Pomoć poljoprivrednicima u saniranju štete	8 odobreno zahtjeva (80%)		
M 1.3.3.	Razviti model korištenja i upravljanja poljoprivrednim zemljištem i pašnjacima		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Donesen novi Program korištenja poljoprivrednog zemljišta	NE	NE

		Indikator 2: Broj katastarskih općina u kojima je provedena komasacija	0	0
A 1.3.3.2.	Mapiranje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Grada	Evidentirano poljoprivredno zemljište u GIS sustavu (100%)		
SC 2.	Strateški cilj 2. Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana			
P 2.1.	Podizanje kvalitete obrazovanja, kulture i športa			
M 2.1.1.	Podizanje kvalitete odgojno obrazovnog sustava		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj školskih objekata opremljen novom opremom	3	1
		Indikator 2: Broj visokoškolskih programa/ programa obrazovanja odraslih organiziranih u Livnu	2	0
		Indikator 3: Smještajni kapaciteti predškolskih ustanova	310	409
A 2.1.1.1.	Podržati uslugu predškolskog odgoja i obrazovanja	Realiziran program podrške i praćenja privatnim predškolskim ustanovama		
A 2.1.1.4.	Osigurati dovoljno infrastrukturnih i kadrovskih kapaciteta za obuhvat djece u predškolskom obrazovanju – Vrtić za svako dijete	Nova zgrada u izgradnji (70%)		
A 2.1.1.8.	Uređenje igrališta u svim školama u ruralnim sredinama	1 uređeno igralište (50%)		
M 2.1.2.	Očuvanje i zaštita kulturno povijesne baštine		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Otvorena Galerija u Narodnom sveučilištu	0	0
		Indikator 2: Digitalizirana i modernizirana kino dvorana	0	DA
	Indikator 3: Broj istraženih/uređenih lokacija kulturno-povijesne baštine	0	1	
A 2.1.2.2.	Pružiti podršku istraživanju i rehabilitaciji kulturno-povijesnog naslijeđa (kule i Bistrički grad)	Istraživanje u tijeku (50%)		
KSP_5	Interpretacija baštine Livna	-		
M 2.1.3.	Program potpore organizaciji kulturnih i sportskih sadržaja		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj podržanih sportskih klubova godišnje	25	30

		Indikator 2: Broj podržanih kulturnih/društvenih manifestacija godišnje	7	10
A 2.1.3.1.	Potporna organizaciji sportsko-rekreacijskih programa i sadržaja za različite dobne skupine i osobe sa invaliditetom	Podržani sportski klubovi i manifestacije (100%)		
A 2.1.3.2.	Potporna kulturnim institucijama	Pružena potpora FMGG/Broj potpora drugim institucijama (100%)		
A 2.1.3.3.	Potporna organizaciji redovnih kulturnih/društvenih manifestacija na godišnjoj razini (AGRO Tour, Livanjsko kulturno ljeto, Advent u Livnu i sl.)	Podržane 4 kulturne manifestacije (200%)		
M 2.1.4.	Infrastrukturalna ulaganja u sportske objekte i sadržaje		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj sportskih objekata u Livnu (bez školskih objekata)	6	6
		Indikator 2: Broj članova sportskog saveza	0	0
A 2.1.4.1.	Ulaganje u sportsku infrastrukturu	1 uređen objekt/teren (20%)		
A 2.1.4.3.	Sufinanciranje izgradnja Centar Magone	Izgrađen centar (100%)		
P 2.2.	Unapređenje sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi			
M 2.2.1.	Jačanje kvalitete i obima socijalnih i zdravstvenih usluga		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Adaptirane prostorije Centra za socijalnu skrb	NE	DA
		Indikator 2: Broj novih usluga u segmentu socijalne/zdravstvene zaštite	0	0
A 2.2.1.1.	Osigurati potporu Centru za socijalnu skrb Livno za rekonstrukciju prostorija, Adaptacija prostorija za Centar za socijalnu skrb	Adaptiran prostorije Centra (100%)		
M 2.2.2.	Potporna mladima i mladim obiteljima		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj korisnika potpora za novorođenčad i stambenih potpora - godišnje	140	149
		Indikator 2: Broj nagrađenih/stipendiranih učenika i studenata - godišnje	70	68
A 2.2.2.2.	Rast davanja, rast prosječne naknade po korisniku (za novorođenčad i sl.)	Isplaćene sve naknade pristigle po zahtjevima (100%)		
A 2.2.2.3.	Subvencioniranje kupnje ili izgradnje nekretnine ili subvencioniranje kamate na stambene kredite	17 mladih obitelji subvencionirano (100%)		
A 2.2.2.4.	Sufinanciranje prijevoza studenata	Isplaćene sve naknade pristigle po zahtjevima (100%)		
A 2.2.2.5.	Program stipendiranja učenika i studenata	68 dodijeljenih stipendija (100%)		

A 2.2.2.6.	Nagrađivanje odličnih učenika i studenata	Nagrađeno svih 50 odličnih učenika (100%)		
A 2.2.2.7.	Prijem pripravnika	Primljena 3 pripravnika		
M 2.2.3.	Inkluzija ranjivih skupina u društvo		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj djece/mladeži sa smetnjama u razvoju korisnika dnevnog boravka godišnje (PUŽ)	0	3
		Indikator 2: Broj implementiranih programa socijalne inkluzije	1	1
A 2.2.3.1	Uređenje pristupa invalidnim osobama u svim javnim objektima	Oko 50 pješačkih prijelaza uređeno (80%)		
A 2.2.3.2.	Integracija i podrška osobama s poteškoćama u razvoju	Podržano 6 asistenata (100%)		
P 2.3.	Podizanje učinkovitosti i transparentnosti javne uprave			
M 2.3.1.	Digitalna transformacija uprave i komunikacija s građanima		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Izrađena strategija komunikacije	0	1
		Indikator 2: Broj digitaliziranih usluga	0	0
A 2.3.1.1.	Izrada Strategije komuniciranja	Izrađen Plan (100%)		
A 2.3.1.5.	Uspostava sustava podrške za dijasporu	Izrađene brošure na 3 jezika (100%)		
KSP_4	Uvođenje sustava e-uprave	-		
M 2.3.2.	Jačanje kapaciteta za pripremu razvojnih projekata		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj pripremljenih projektnih ideja za prijavu	0	15
		Indikator 2: Broj obuka za pisanje i provedbu projekata	0	2
		Indikator 3: Broj postignutih partnerstava sa drugim JLS i organizacijama	0	1
A 2.3.2.2.	Izrada projektne dokumentacije za projektne ideje	Izrađeni projekti (100%)		
A 2.3.2.3.	Obuka u pisanju i provedbi projekata	Djelatnici sudjelovali na 2 obuke (100%)		
A 2.3.2.4.	Uspostavljanje međuopćinske, prekogranične suradnje i međunarodnih partnerstava	Ostvarena međusobna suradnja s 2 grada (100%)		
M 2.3.3.	Razvoj platforme za suradnju s mjesnim zajednicama, NVO i dijasporom		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024

		Indikator 1: Broj podržanih projekata NVO sektora (kumulativno)	10	10
		Indikator 2: Broj inicijativa sa dijasporom	0	1
		Indikator 3: Broj podržanih projekata u suradnji s Mjesnim zajednicama i braniteljskim udrugama	5	15
A 2.3.3.1.	Potpore projektima u suradnji s mjesnim zajednicama	Podržane 2 mjesne zajednice (20%)		
A 2.3.3.2.	Provedba javnog poziva za podršku mjesnim zajednicama	Dodijeljena sredstva 1 mjesnoj zajednici po zahtjevu (10%)		
A 2.3.3.4.	Potpore za rad udruga proisteklih iz Domovinskog rata	Isplaćene potpore za efikasan rad (100%)		
A 2.3.3.5.	Potpore projektima udruga proisteklih iz Domovinskog rata	Realizirano 7 projekata (100%)		
A 2.3.3.8.	Potpore nevladinom sektoru	Podržano 10 NVO organizacija (100%)		
SC 3.	Strateški cilj 3. Grad razvijene komunalne infrastrukture i čistog okoliša			
P 3.1.	Zaštita okoliša			
			Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
M 3.1.1.	Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom	Indikator 1: Izrađen plan upravljanja otpadom	NE	NE
		Indikator 2: Broj opremljenih zelenih otoka	0	3
A 3.1.1.2.	Saniranje divljih deponija	1 sanirana deponija (100%)		
			Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
M 3.1.2.	Poboljšanje integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama	Indikator 1: Dužina izgrađene kanalizacijske mreže (km)	23,7	23,7
		Indikator 2: Izrada glavnog projekta za postrojenje za pročišćavanje otpadnih voda	0	0
A 3.1.2.4.	Rekonstrukcija fekalnog kolektora na potezu Trg kralja Tomislava_Rasadnik	Rekonstruiran dio mreže (20%)		
KSP_7	Izgradnja kanalizacijske mreže i postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u gradu Livnu	-		
			Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
M 3.1.3.	Poboljšanje sustava zaštite od požara, prirodnih i drugih nesreća	Indikator 1: Broj održanih kampanja/edukacija godišnje	0	5
		Indikator 2: Broj požara zaustavljenih u ranoj fazi izbijanja	20	27

A 3.1.3.2.	Nabava vozila i opreme	Nabavljeno vozilo (100%)		
A 3.1.3.7.	Nabava sredstava i opreme za opremanje struktura civilne zaštite	Nabavljena oprema (100%)		
A 3.1.3.8.	Provođenje pripreme, edukacije i vježbi	Provođene edukacije prema planu korištenja sredstava (40%)		
KSP_8	Izgradnja i opremanje vatrogasnog doma	Nije započela gradnja (0%)		
P 3.2.	Razvoj i poboljšanje lokalne infrastrukture u gradu i na selu			
M 3.2.1.	Proširenje sustava vodoopskrbe stanovništva		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Dužina izgrađene vodovodne mreže u km	149	162 (10)
		Indikator 2: Broj naselja sa izrađenom projektnom dokumentacijom za vodovod	8	1
A 3.2.1.1.	Izgraditi Sekundarne vodovodne mreže za naselja Ljubunčić, Lusnić, Strupnić, Kovačić i Čelebić	Izgrađen dio mreže (70%)		
A 3.2.1.2.	Izgraditi Sekundarnu vodovodnu mrežu za naselja Miši i Golinjevo	Izgrađena sekundarna vodovodna mreža dužine 10,29 km (100%)		
KSP_6	Vodoopskrbni sustav "Livanjski horizont"	cca 10km		
M 3.2.2.	Izgradnja i investicijsko održavanje prometne infrastrukture		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Dužina izgrađenih novih prometnica (km)	0	1,5
		Indikator 2: Dužina rekonstruiranih i saniranih prometnica (km) godišnje	0	2
A 3.2.2.2.	Održavati, rekonstruirati i sanirati prometnice	45 km lokalnih i 192 km nekategoriziranih (100%)		
P 3.3.	Zelena tranzicija i energetska učinkovitost			
M 3.3.1.	Modernizacija sustava javne rasvjete		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj zamijenjenih svjetiljki	1243	1573 (330)
		Indikator 2: Broj naselja u kojima se održava javna rasvjeta	40	51 (1)
A 3.3.1.1.	Održavati i dograditi javnu rasvjetu	Povećano za 1 naselje (100%)		
A 3.3.1.2.	Modernizirati Javnu rasvjetu	Zamijenjeno 330 lampi (100%)		
M 3.3.2.	Energetska učinkovitost u zgradarstvu		Polazna vrijednost u 2021	Realizirana vrijednost u 2024
		Indikator 1: Broj izrađenih energetskih audita/energetskih certifikata	6	0

		Indikator 2: Broj provedenih mjera energetske učinkovitosti	32	41 (3)
A 3.3.2.1.	Sufinanciranje mjera energetske učinkovitosti na zgradama u kojima je Grad etažni vlasnik		3 (300%)	
A 3.3.2.2.	Rekonstrukcija i investicijsko održavanje objekata osnovnih škola		2 (40%)	

3.3. Pregled planiranih i ostvarenih financijskih sredstava na razini strateških ciljeva i prioriteta na godišnjorazini.

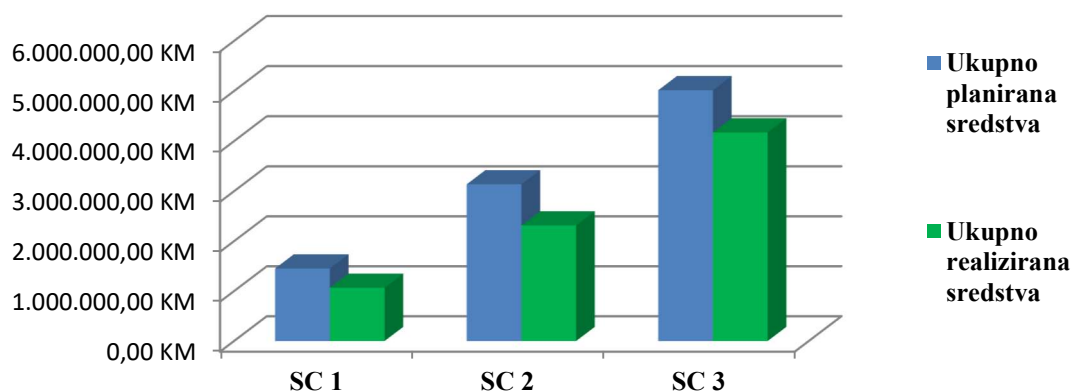
U Strategiji razvoja Grada Livna, ukupno planirana sredstva za realizaciju iste u 2024. godini iznosila su 9.606.258,70 KM, za ukupno 9 prioriteta, 26 mjera i 137 aktivnosti po svim strateškim ciljevima.

Prema prikupljenim podacima o implementaciji strateških aktivnosti i projekata koji su sadržani u godišnjem izvješću o radu Grada Livna, ukupna vrijednost uloženi sredstava iznosi 7.555.024,27 KM ili 78,65% u odnosu na ukupan planirani iznos za implementaciju Godišnjeg plana tijela uprave u istoj izvještajnoj godini. Iznosi planiranih i realiziranih financijskih sredstava, razvrstani po pojedinačnim strateškim ciljevima, prezentirani su u narednoj Tablici.

Tablica 11. Vrijednost realiziranih sredstava po Strateškim ciljevima u 2024. godini

Strateški cilj	Ukupno planirana sredstva u 2024. godini	Ukupno realizirana sredstva u 2024. godini	% realizacije
Strateški cilj 1: Grad razvijenog i dinamičnog gospodarstva utemeljenog na prirodnim resursima	1.453.183,00 KM	1.066.868,27	73,42%
Strateški cilj 2: Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana	3.138.000,00 KM	2.314.941,00	73,77%
Strateški cilj 3: Grad razvijene komunalne infrastrukture i čistog okoliša	5.015.075,70 KM	4.173.215,00	83,21%
UKUPNO	9.606.258,70 KM	7.555.024,27	78,65%

Slika 9. Vrijednost realiziranih sredstava po Strateškim ciljevima u 2024. godini

Indikativno financijsko izvješće ukazuje da je najveći izvor sredstava iz proračunskih sredstava (4.453.402,27 KM), zatim ostale donacije (283.000,00 KM) i ostali izvori financiranja (3.011.622,00KM). Detaljan prikaz visine sredstava realiziranih u 2024. godini po strateškim ciljevima, kao i izvorima financiranja prikazan je u narednoj Tablici.

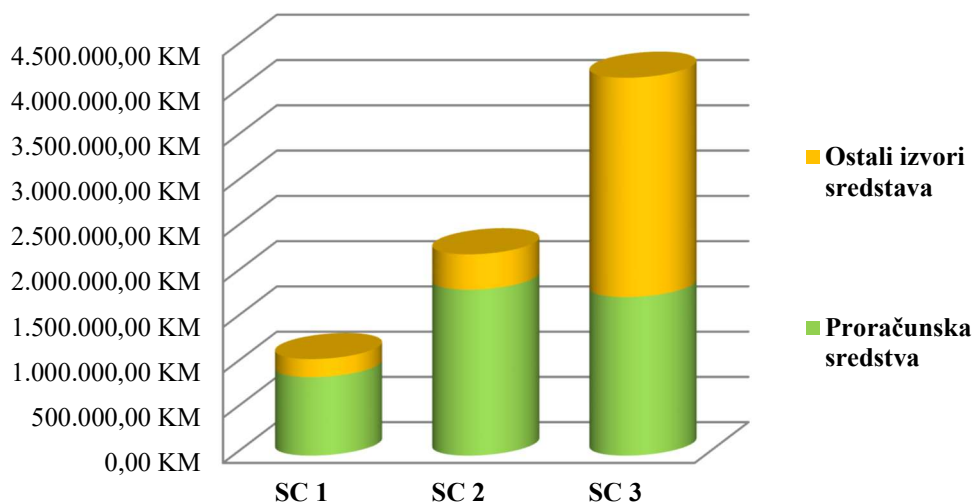
Tablica 12. Struktura financiranja po strateškim ciljevima, prioritetima i izvorima financiranja u 2024. godini

Strateški cilj	Ukupno planirana sredstva (KM)	Ukupno realizirana sredstva u 2024. godini (KM)	Proračunska sredstva u 2024. godini (KM)	Kreditna sredstva u 2024. godini (KM)	Ostala sredstva u 2024. godini (KM)	Izvori ostalih sredstava (Naziv)
Strateški cilj 1: Grad razvijenog i dinamičnog gospodarstva utemeljenog na prirodnim resursima	1.453.183,00	1.079.868,27	879.868,27	0,00	213.000,00	
Prioritet 1.1. Razvoj poduzetništva i privlačenje ulaganja	919.183,00	828.608,00	617.608,00	0,00	200.000,00	Federalno ministarstvo razvoja poduzetništva i obrta, Vlada FBiH, Usaiddiasporainvest, Geodetska uprava FBiH
Prioritet 1.2. Razvoj i promocija turizma	261.000,00	43.493,00	43.493,00	0,00	0,00	
Prioritet 1.3. Razvoj i diverzifikacija poljoprivrede	273.000,00	207.767,27	207.767,27	0,00	0,00	
Strateški cilj 2: Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana	3.138.000,00	2.314.941,00	1.923.775,00	0,00	391.166,00	
Prioritet 2.1. Podizanje kvalitete obrazovanja, kulture i športa	1.783.000,00	1.382.091,00	990.925,00	0,00	391.166,00	Vlada RH, strani donatori, FMKS, FMPU, Vlada RH, Federalna ministarstva, Županijska ministarstva
Prioritet 2.2. Unapređenje sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1.046.000,00	629.940,00	629.940,00	0,00	0,00	
Prioritet 2.3. Podizanje učinkovitosti i transparentnosti javne uprave	309.000,00	302.910,00	302.910,00	0,00	0,00	
Strateški cilj 3: Grad razvijene komunalne infrastrukture i čistog okoliša	5.015.075,70	4.173.215,00	1.752.759,00	0,00	2.420.456,00	

Prioritet 3.1. Zaštita okoliša	1.315.500,00	232.541,00	179.161,00	0,00	53.380,00	Županijska ministarstva, UNDP, Federalna ministarstva, Fond za zaštitu okoliša, Vlada FBiH, Vlada RH, Prekogranična suradnja-EU
Prioritet 3.2. Razvoj i poboljšanje lokalne infrastrukture u gradu i na selu	3.489.575,70	3.543.327,00	1.264.985,00	0,00	2.278.342,00	Županijska ministarstva, Vlada FBiH, Uprava za ceste, Federalna ministarstva
Prioritet 3.3. Zelena tranzicija i energetska učinkovitost	210.000,00	397.347,00	308.613,00	0,00	88.734,00	Fond za zaštitu okoliša, Federalna ministarstva
UKUPNO	9.606.258,70	7.555.024,27	4.543.402,27	0,00	3.011.622,00	

Najviše realiziranih sredstva u 2024. godini je u okviru Strateškog cilja 3., ukupno 4.173.215,00 KM (83,21%), od čega je iz Proračuna izdvojeno 1.752.759,00 KM, iz ostalih izvora sredstava 2.420.456,00 KM, kroz realizaciju više različitih projekata unaprjeđenja komunalne infrastrukture. Zatim slijedi Strateški cilj 2. sa realiziranih ukupno 2.314.941,00 KM (73,77%), od čega je iz Proračuna izdvojeno 1.923.775,00 KM te iz ostalih izvora sredstava ukupno 391.166,00 KM. U okviru Strateškog cilja 1. je ukupno realiziranih 1.079.868,27 KM (73,42%), od čega je iz Proračuna izdvojeno 866.868,27 KM, a iz ostalih izvora 200.000,00 KM.

Slika 10. Struktura financiranja realiziranih sredstava po strateškim ciljevima u 2024. godini

4. Procjena napretka i doprinos implementacije Strategije razvoja Okviru za implementaciju ciljeva održivog razvoja u BiH.

4.1. Procjena napretka

Promatrajući razvoj kroz realizaciju planiranih aktivnosti i ukupnih sinergijskih učinaka u izvještajnom razdoblju, očigledno je da se pozitivne promjene pokazatelja utjecaja realiziraju kroz razvoj nekoliko ključnih sektora kao što su poduzetništvo, poljoprivreda, turizam, obrazovanje, kultura, sport, infrastruktura i dr.

Na temelju statističkih podataka može se zaključiti da je ekonomija u BiH u posljednjih nekoliko godina doživjela nekoliko šokova (globalna inflatorna kretanja, geopolitička nestabilnost u regiji i svijetu, itd.), koji su se odrazili na lance opskrbljivanja, zatim rast cijena hrane, što je dovelo do toga da su u prosincu 2024. godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, potrošačke cijene porasle za 2,2% na razini BiH, odnosno 2,4% u Federaciji BiH (godišnja inflacija).

I pored negativnih ekonomskih kretanja u prethodnom razdoblju u BiH, analiza statističkih podataka za 2024. godinu ukazuje na blagi oporavak ekonomije, odnosno da su kretanja ekonomskih aktivnosti u Gradu Livnu u 2024. godini imala blagi rast koji je zabilježen i u HBŽ, stopa zaposlenosti rasla je za 2,7% u odnosu na 2023. godinu dok je rast zaposlenih u HBŽ zabilježen od 1,4%. Prosječne plaće su također blago porasle dok je stopa nezaposlenosti pala za 2 postotona poena. Mirovine su porasle za 9,1% uz istovremeni rast broja umirovljenika za 3,1% u odnosu na prethodnu godinu.

Grad Livno se u 2024. godini nalazio na 46. mjestu u Federaciji BiH po pitanju razvijenosti, i to u kategoriji III–srednje razvijene JLS, i nalazi se na jednoj poziciji ispred u odnosu na prethodnu godinu.

Kontinuirano smanjenje broja stanovnika i negativan prirodni priraštaj koji se bilježi u posljednjih nekoliko godina negativno se odrazio na trendove upisanih učenika u osnovne i srednje škole. Iako se bilježi smanjenje stope nezaposlenosti, broj radno sposobnog stanovništva bilježi kontinuiran pad, što ima implikacije da se negativno odrazi na gospodarski razvoj u narednom razdoblju. Možemo zaključiti da osnovni pokazatelji koji opisuju demografska kretanja na području Grada Livna su negativan migracijski saldo u 2024. godini, opadanje broja stanovništva do 14 godina te negativan prirodni priraštaj.

Smanjenje broja radno sposobnog stanovništva i povećanje broja umirovljenika, praćeno većim postotnim povećanjem srednje isplaćenih mirovina u odnosu na srednje isplaćenih neto plaća u narednom razdoblju može dovesti do toga da Grad Livno izdvoji značajna proračunska sredstva za podršku ranjivim kategorijama, umanjujući udjel sredstava namijenjenih za gospodarski, socijalni i okolišni razvoj.

Povećanja broja poslovnih subjekata koji su predali završni račun, povećanje izvoza, te pozitivna trgovinska bilanca, daju nadu da se u narednom periodu, uz određena ulaganja u jačanje gospodarske infrastrukture i ostale komunalne i socijalne infrastrukture, snažnije pokrene razvoj Grada Livna.

4.1. Doprinos implementacije Strategije razvoja Okvira za implementaciju SDG u BiH

Provođenje Agende 2030 u BiH vrši se kroz implementaciju Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH (SDG ciljevi) koji utvrđuje i konkretne podciljeve kao i pokazatelje putem kojih će se napredak mjeriti. Nakon usvajanja na vladama entiteta i Brčko Distrikta, te na Vijeću ministara BiH, u prvoj polovici 2021. godine, Okvir je postao i službeni dokument na osnovu kojeg otpočinje proces usklađivanja razvojnih i sektorskih strategija na svim razinama vlasti, kao i planiranje proračuna za njihovu implementaciju. Strategija razvoja Grada Livna 2023-2027 usklađena je sa SDG ciljevima i strategijama viših razina vlasti.

Tablica 13. Povezanost Strategije razvoja Grada Livno sa Okvirom za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Grada Livno
RAZVOJNI PRAVCI	STRATEŠKI CILJEVI
DOBRA UPRAVA I UPRAVLJANJE JAVNIM SEKTOROM	SC 2. Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana
PAMETNI RAST	SC1. Grad razvijenog i dinamičnog gospodarstva utemeljenog na prirodnim resursima
	SC 2. Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana
	SC3. Grad razvijene komunalne infrastrukture i čistog okoliša
DRUŠTVO JEDNAKIH MOGUĆNOSTI	SC 2. Grad kvalitetnog i sadržajnog života građana
	SC1. Grad razvijenog i dinamičnog gospodarstva utemeljenog na prirodnim resursima

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Grada Livno
AKCELERATORI: DOBRA UPRAVA I UPRAVLJANJE JAVNIM SEKTOROM	PRIORITETI
AKCELERATOR 1: Efikasan, otvoren, inkluzivan i odgovoran javni sektor	Prioritet 2.3. Podizanje učinkovitosti i transparentnosti javne uprave
AKCELERATOR 3: Otpornost na katastrofe	Prioritet 3.1. Zaštita okoliša
AKCELERATORI: PAMETNI RAST	PRIORITETI
AKCELERATOR 1: Povoljno okruženje za poduzetništvo i inovacije	Prioritet 1.1. Razvoj poduzetništva i privlačenje ulaganja
	Prioritet 1.2. Razvoj i promocija turizma
	Prioritet 1.3. Razvoj i diverzifikacija poljoprivrede
AKCELERATOR 2: Povećanje investicija u infrastrukturu	Prioritet 2.1. Podizanje kvalitete obrazovanja, kulture i športa
	Prioritet 3.2. Razvoj i poboljšanje lokalne infrastrukture u gradu i na selu
AKCELERATOR 3: Unapređenje pristupa i kvaliteta obrazovanja i obuke	Prioritet 2.1. Podizanje kvalitete obrazovanja, kulture i športa
AKCELERATOR 4: Zeleni rast i čista energija	Prioritet 3.3. Zelena tranzicija i energetska učinkovitost
AKCELERATOR 5: Pametno upravljanje prirodnim	Prioritet 3.1. Zaštita okoliša

resursima i okolišem	Prioritet 3.3. Zelena tranzicija i energetska učinkovitost
	Prioritet 3.2. Razvoj i poboljšanje lokalne infrastrukture u gradu i na selu
AKCELERATORI: DRUŠTVO JEDNAKIH MOGUĆNOSTI	PRIORITETI
AKCELERATOR 1: Unapređenje politika socijalne zaštite	Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete i dostupnosti socijalne/zdravstvene zaštite, socijalne uključenosti i demografska obnova
AKCELERATOR 2: Aktivacija i zapošljavanje s fokusom na ranjive kategorije	Prioritet 1.1. Razvoj poduzetništva i privlačenje ulaganja
AKCELERATOR 3: Efikasna zdravstvena zaštita za sve	Prioritet 2.2. Podizanje kvalitete i dostupnosti socijalne/zdravstvene zaštite, socijalne uključenosti i demografska obnova
AKCELERATOR 4: Poboljšanje inkluzivnosti obrazovnih sustava	Prioritet 2.1. Podizanje kvalitete obrazovanja, kulture i športa
AKCELERATOR 5: Financijska inkluzija	

PRIORITETI	PRIORITETI
AKCELERATOR 1: Unapređenje politika socijalne zaštite	2.2. Podizanje kvalitete i dostupnosti socijalne/zdravstvene zaštite, socijalne uključenosti i demografska obnova
AKCELERATOR 3: Efikasna zdravstvena zaštita za sve	2.2. Podizanje kvalitete i dostupnosti socijalne/zdravstvene zaštite, socijalne uključenosti i demografska obnova

5. Institucionalni kapaciteti za planiranje i upravljanje razvojem

Sustav za razvojno planiranje i upravljanje razvojem predstavlja cjelovit i usklađen proces održivog, ekonomskog, društvenog, okolišnog i prostornog prilagođavanja, na Ustavu i zakonima zasnovanim potrebama i interesima građana i društva. On podrazumijeva postojanje odgovarajućih financijskih sredstava, te zahtijeva postojanje odgovarajućeg pravnog, institucionalnog i metodološkog okvira koji bi osigurao djelotvorno i koordinirano planiranje i realizaciju socio-ekonomskih razvojnih prioriteta.

Formalnu funkciju tijela za razvojno planiranje i upravljanje razvojem (JURA) na razini Grada Livna ima Služba za gospodarstvo, inspekcijske poslove, lokalni razvoj i investicije.

Iako Grad Livno priprema implementacijske dokumente u skladu sa važećom zakonskom regulativom u FBiH, kapaciteti jedinice za upravljanje razvojem (JURA), kao i drugih rukovodećih službenika u gradskom tijelu uprave, nisu dovoljni kako bi se ovaj sustav planiranja i izvještavanja učinkovito primijenio.

U sklopu Službe za gospodarstvo, inspekcijske poslove, lokalni razvoj i investicije sistematizirano je pet radnih mjesta koji u svom opisu poslova čine jedinicu za upravljanje razvojem (JURA), od čega su popunjena dva radna mjesta što je nedostavno za uspješno organiziran sustav planiranja i izvještavanja sukladno zakonskoj regulativi.

U pogledu implementacijskih kapaciteta ostalih sudionika u lokalnom razvoju (NVO, poslovnog sektora i drugih aktera koji sudjeluju ili indirektno doprinose implementaciji Strategije) potrebno je jačati kapaciteta u pripremi i implementaciji projekata.

6. Zaključci i preporuke

Strategija razvoja Grada Livna obuhvaća plansko razdoblje 2023.-2027. godine i definira javne politike i usmjerenje razvoja lokalne zajednice. U cilju osiguranja optimalnih uvjeta za njenu provedbu, ali i praćenje, te pružanje značajnijeg doprinosa integriranom razvoju lokalne zajednice, ključne preporuke definirane u Izvešću o razvoju se odnose na:

1. Pripremiti trogodišnji plan za razdoblje 2027.-2029. i godišnji plan za 2026. godinu u skladu sa Uredbom o izradi implementacijskih dokumenata FBiH;
2. Jačati kapacitete gradskih službi za planiranje i upravljanje razvojem i popuniti ključna radna mjesta u Službi za gospodarstvo, inspeksijske poslove, lokalni razvoj i investicije, kao nositeljima razvoja, u skladu sa sistematizacijom;
3. Jačati kapacitete i znanja službenika u oblasti upravljanja projektnim ciklusom i pripremi razvojnih projekata u cilju apliciranja prema EU i međunarodnim, ali i domaćim fondovima;
4. Dodatnu pažnju je potrebno posvetiti jačanju kapaciteta za optimalnu primjenu godišnjeg i trogodišnjeg planiranja rada, monitoringa i izvještavanja na razini svih službi, koje je bazirano na povezivanju strateških i implementacijskih dokumenata. Koordinirani pristup i direktna usklađenost između strateških i implementacijskih dokumenata ključna je za učinkovitu implementaciju Strategije i karakteristika je učinkovitog sustava razvojnog planiranja i upravljanja razvojem;
5. Kontinuirano jačati internu i eksternu komunikaciju po pitanju implementacije, praćenja i izvještavanja realizacije Strategije, pripreme implementacijskih dokumenata; uključenosti drugih Službi u smislu privlačenja sredstava od drugih izvora (donatora, viših razina vlasti i dr.) za realizaciju strateških projekata;
6. Organizirati kvartalne koordinacijske sastanke predstavnika svih službi i analizirati odstupanja u stupnju realizacije proračuna i strateških projekata, identificirati mjere i preporuke za realnije planiranje prilikom izrade trogodišnjih i godišnjih planova implementacije Strategije;
7. Nabaviti učinkovit softver za planiranje i upravljanje razvojem, koji će biti fleksibilan i omogućiti kvalitetno praćenje realizacije Strategije, kako financijski tako i po osnovu pokazatelja razvoja;
8. Uspostaviti mjesne zajednice;
9. Donošenje prostorno planskih dokumenata/izmjena i dopuna Prostornog plana grada Livna;
10. Inicirati uspostavu sustava boravišne pristojbe.